

Zomernota 2024

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Aanbiedingsbrief.....	5
Hoofdstuk 1: Leeswijzer.....	8
Hoofdstuk 2: Financieel beleid.....	9
2.1 De financiële positie geactualiseerd	9
2.2 Budgetafwijkingen 2024.....	11
Hoofdstuk 3: Programma's	12
3.1 Inleiding.....	12
3.2 Programma's.....	12
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	13
Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte	16
Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen	19
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	23
Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie.....	27
Programma 6: Economie	29
Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	31
Programma 8: Openbare orde en veiligheid.....	35
Programma 9: Bestuur en dienstverlening	39
3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	42
3.3.1 Treasury	42
3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.....	42
3.3.3 Overige baten en lasten	44
Hoofdstuk 4: Investeringskredieten	45
4.1 Inleiding.....	45
4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten.....	46
Hoofdstuk 5: Paragrafen.....	48
5.1 Bedrijfsvoering	48
5.1.1 Organisatie	48
5.1.2 't Nieuwe Roalter werken	48
5.2 Sociaal domein.....	50
5.2.1 Inleiding.....	50
5.2.2 Sociaal domein breed.....	50
5.2.3 Stand van zaken Wmo.....	50
5.2.4 Stand van zaken Jeugd	51

5.2.5 Stand van zaken Participatie.....	52
5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein.....	53
5.2.7 Resumé	54
5.3 Oekraïne.....	55
5.3.1 Inleiding.....	55
5.3.2 Financiën.....	55
5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie.....	57
5.4.1 Inleiding.....	57
5.4.2 Algemeen.....	57
5.4.3 Bouwgrond in exploitatie	59
5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)	62
5.4.5 Risico's.....	63
5.4.6 Reservepositie grondexploitatie	65
Bijlagen	67
Bijlage 1: Financieel overzicht.....	68
Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2024.....	74
Bijlage 3: Reserves	76
Bijlage 3.1: Actualisatie format reserve SPP	76
Bijlage 3.2: Overzicht mutaties in reserves 2024.....	78
Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2024.....	79
Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2024 (structureel en eenmalig)	80

Aanbiedingsbrief

Raalte, 3 september 2024

Onderwerp: vaststelling zomernota 2024

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de zomernota 2024 aan. In de zomernota wordt de tussentijdse balans opgemaakt over het eerste halfjaar 2024.

Uitvoering begroting 2024

We hebben ons, samen met uw raad en de ambtelijke organisatie, onverminderd ingezet om de ambities te realiseren in het kader van de strategische opgaven en grote maatschappelijke vraagstukken. Daarnaast zijn uiteraard ook de reguliere taken uitgevoerd.

Zo ligt de uitvoering van de lopende begroting voor een belangrijk deel op schema. De groeibeelden Raalte en Heino zijn gereed en met uw raad gedeeld. Ook zijn we aan de slag met een analyse voor de buurtdorpen en de extra kansen die groei voor de buurtdorpen biedt. De groeibeelden krijgen hun vertaling in de actualisatie/programmatische uitwerking van de Omgevingsvisie. Parallel hieraan zijn we gestart met de voorbereidingen om te komen tot een nadere uitwerking van het stationsgebied Raalte (centrum en spoorzone) en uitwerking van de locaties Raalte-Noord en Heino-Noordwest, deelgebied Molenweg.

Uw raad is in enkele beeldvormende sessies meegenomen in het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte en de hierbij behorende vervangingsopgave.

De Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2024-2026 is door de deelnemende gemeente vastgesteld. Ook is het cultuurbeleidsplan 2024 'Cultuur versterkt' door uw raad vastgesteld.

Op onderwijshuisvesting zijn mooie stappen gezet in het toekomstbestendig maken van schoolgebouwen. Zo heeft uw raad de projectplannen vernieuwbouw St. Jozefschool Nieuw Heeten en renovatie van basisschool De linde in Laag-Zuthem geaccordeerd.

We hebben input bij uw raad opgehaald om te vertalen in het duurzaamheidsbeleid. Ook het windbeleid is een belangrijk issue geweest in het eerste halfjaar 2024.

Zoals gezegd loopt de uitvoering van de begroting 2024 voor een belangrijk deel op schema. Met betrekking tot de planning van investeringskredieten hebben we met de organisatie mooie stappen gezet om stapsgewijs toe te groeien van planningsoptimisme naar planningsrealisme. Belangrijk aspect hierbij is de vertaling van gevraagde investeringsbudgetten naar concrete én haalbare uitvoeringscapaciteit.

Het realiseren van de ambities en het uitvoeren van alle reguliere taken vraagt continue en maximaal bijschakelen van benodigde capaciteit. Het vraagt ook voortdurend focus en aandacht om ambitie en belasting van de organisatie enigszins in balans te houden. We anticiperen hierbij op toekomstige ontwikkelingen. Omdat het vinden van ervaren krachten in de huidige arbeidsmarkt lastig is, zetten we steeds meer in op het aantrekken van junioren/ starters en mensen zonder gemeentelijke ervaring die we zelf opleiden.

Het financieel resultaat van deze zomernota laat voor de jaren 2024 en 2026-2028 een aanmerkelijk positiever resultaat zien dan bij de begroting 2024-2027 is gepresenteerd. Voor het jaar 2025 wordt een nadeliger resultaat voorzien. Belangrijkste oorzaak hiervan is de ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds. Het rijk heeft bij de voorjaarsnota besloten de oploop van de opschalingskorting met ingang van het jaar 2026 structureel te schrappen. Daarvoor werd wel een prijs gevraagd: het gemeentefonds is voor het jaar 2025 verlaagd.

Ondanks het schrappen van de opschalingskorting blijft de forse terugval in financiële middelen voor gemeenten vanaf 2026 bestaan, waardoor taken en middelen van gemeenten niet in balans zijn. De komende maanden zal door een nieuw kabinet gewerkt worden aan de verdere uitwerking van het hoofdlijnenakkoord richting een regeerprogramma, waarbij de landelijke VNG zich maximaal blijft inspannen om deze balans alsnog te bewerkstelligen. De verwachting is dat de resultaten hiervan bij de meicirculaire 2025 bekend worden.

Actueel financieel beeld

Het financieel resultaat van deze zomernota 2024 laat een positief beeld zien voor de jaren 2024, 2026 en 2027. Voor het jaar 2025 wordt een nadelig resultaat voorzien. Zie onderstaande tabel:

Financieel resultaat zomernota 2024

Bedragen * € 1.000

- is voordeel

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel	-1.709	948	-1.478	-2.432	-2.591
Eenmalig	-890	-96	-5	210	-1
Totaal	-2.599	852	-1.483	-2.222	-2.592

Belangrijkste oorzaak van het overwegend positieve resultaat, met uitzondering van het jaar 2025, is het resultaat van de meicirculaire 2024. Dit is met name het gevolg van compensatie voor volume-, loon- en prijsontwikkelingen en het afschaffen van de opschalingskorting vanaf 2026. Het schrappen van de opschalingskorting betekent voor Raalte een positieve bijstelling van structureel € 1,23 mln. vanaf 2026. Hiertegenover staat eenzelfde eenmalige korting voor het begrotingsjaar 2025.

Ontwikkelingen sociaal domein

De prognoses sociaal domein laten zien dat er een fors beroep gedaan moet worden op de reserve sociaal domein. De verwachting is dat deze reserve dit jaar mogelijk halveert. In de paragraaf sociaal domein zijn deze ontwikkelingen weergegeven. We zien de tekorten sociaal domein oplopen door met name forse kostenstijgingen binnen de jeugdzorg terwijl de inkomsten als gevolg van de Hervormingsagenda jeugd de komende jaren aanzienlijk teruglopen. We hebben een extern bureau onderzoek laten doen naar mogelijke besparingsmaatregelen binnen het brede sociaal domein om de verwachte tekorten terug te dringen.

Bij de begroting 2025 komen we met nadere (proces) voorstellen om uitgaven en inkomsten sociaal domein meer in balans te brengen. Hierbij is ook van belang welk voorzieningenniveau we willen en kunnen nastreven, zowel binnen het sociaal domein als binnen het totaal van de gemeentelijke begroting.

Stand van zaken bouwgrondexploitatie/ projectenrapportage 2024

In deze zomernota wordt de stand van de bouwgrondexploitaties weergegeven in de paragraaf grondexploitatie. Daarnaast is de jaarlijkse projectenrapportage gebiedsontwikkeling bij deze zomernota gevoegd. De voortgang van de grondexploitaties wordt hierin per complex nader toegelicht.

Tot slot

Wij hopen dat deze zomernota voldoet aan uw informatiebehoefte en zien uit naar behandeling in uw raad.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris

de burgemeester

Monique van Esterik

Rob Zuidema

Hoofdstuk 1: Leeswijzer

Als onderdeel van de budgetcyclus wordt u de zomernota 2024 aangeboden.

In hoofdstuk 2 is het actuele financiële beeld gepresenteerd, waarin ook het resultaat van de meicirculaire 2024 is verwerkt. Ook zijn hier de grootste budgetafwijkingen en de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve opgenomen.

In hoofdstuk 3 wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen de diverse programma's. Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2024 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden.

De betekenis van de verkeerslichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting zijn toegelicht.

In hoofdstuk 4 is de stand van zaken betreffende investeringskredieten weergegeven.

In hoofdstuk 5 zijn de paragrafen Bedrijfsvoering, Sociaal domein, Oekraïne en de stand van zaken van de bouwgrondexploitatie opgenomen.

- In paragraaf 5.1 is alle relevante bedrijfsvoeringsinformatie toegelicht.
- In paragraaf 5.2 is het actuele beeld betreffende het Sociaal Domein en de reserve Sociaal Domein weergegeven.
- In paragraaf 5.3 is het actuele beeld van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor onze gemeente weergegeven.
- In paragraaf 5.4 is informatie over de bouwgrondexploitatie opgenomen. De toelichting op het verwachte resultaat en de voortgang per complex is in een apart boekwerk 'Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2024' opgenomen.

In de bijlagen is een totaaloverzicht van de financiële gevolgen van de zomernota 2024 weergegeven. Daarnaast vindt u in de bijlagen de stand van de algemene bestemmingsreserve, reservemutaties, de beschikbaar te stellen kredieten en de stand van het onvoorzien.

Hoofdstuk 2: Financieel beleid

2.1 De financiële positie geactualiseerd

Na vaststelling van de programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 en het financieel resultaat van deze zomernota laat het financieel perspectief onderstaand geactualiseerd beeld zien:

Doorkijk financieel perspectief 2024-2028

Bedragen * € 1.000		S=structureel E=eenmalig					- is voordeel
Omschrijving	S/E	2024	2025	2026	2027	2028	
Begrotingsresultaat 2024-2027 bij aanbieder programmabegroting 2024	S	-2.213	-2.710	1.060	1.865	1.865	
	E	4.051	1.851	1.986	783	0	
<i>Aangenomen amendementen:</i>							
Extra taakstelling 'Nieuw voor Oud' vanaf 2027	S				-200	-200	
Budgetten Raad nieuw beleid van structureel 2024-2027 naar eenmalig voor 2024 en 2025	S	-85	-80	-90	-85	-85	
	E	85	80				
Begrotingsresultaat 2024-2027 na vaststelling van de begroting	S	-2.298	-2.790	970	1.580	1.580	
	E	4.136	1.931	1.986	783	0	
Totaal		1.838	-859	2.956	2.363	1.580	
Financieel resultaat zomernota 2024	S	-1.709	948	-1.478	-2.432	-2.591	
	E	-890	-96	-5	210	-1	
Doorkijk financieel perspectief	S	-4.007	-1.842	-508	-852	-1.011	
	E	3.246	1.835	1.981	993	-1	
		-761	-6	1.473	141	-1.012	

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is het financieel meerjarenperspectief aanmerkelijk positiever dan bij de begroting 2024-2027 is gepresenteerd. In het perspectief zijn onder andere de (positieve) resultaten van de meicirculaire 2024 verwerkt. We ontvangen over het jaar 2024 en vanaf het jaar 2026 een hogere algemene uitkering gemeentefonds, met name door hogere accessen, bijstelling van verschillende maatstaven en het vervallen van de opschalingskorting vanaf 2026. Hier staat een korting op het gemeentefonds in 2025 tegenover. Voor dat jaar ontvangen we derhalve een lagere algemene uitkering dan bij de begroting 2024-2027 was voorzien.

Tot en met 2023 gold voor de ontwikkeling van het gemeentefonds de methodiek dat wanneer de rijksuitgaven stijgen of dalen, het gemeentefonds evenredig meegroeit of afneemt (trap-op-trap-af systematiek). Vanaf de meicirculaire 2024 is het rijk overgestapt op een nieuwe financieringssystematiek, waarbij het accres is gekoppeld aan het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Over de ontwikkelingen algemene uitkering is uw raad via een separate informatienotitie nader geïnformeerd.

Ondanks het schrappen van de opschalingskorting is er vanaf 2026 nog steeds sprake van 'een ravijn' voor gemeenten. We moeten vaststellen dat taken, middelen en ambities vanaf 2026 uit balans zijn gebracht door eerdere besluiten van het Rijk. Om taken en middelen vanaf 2026 weer in balans te brengen, is er nog veel werk te verzetten. In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet zijn stappen in het herstellen van deze balans nog niet zichtbaar. Zoals in het akkoord te lezen is, zal het nieuwe kabinet via de VNG met gemeenten in gesprek moeten treden voor verdere uitwerking van het akkoord. Tot die tijd blijft de financiële toekomst voor gemeenten ongewis. De uitwerking van het hoofdlijnenakkoord en de gevolgen daarvan voor gemeenten worden op z'n vroegst verwacht bij de komende septembercirculaire dan wel in latere circulaire van het rijk.

In bovenstaand financieel perspectief is nog geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid dat zich ongetwijfeld in de periode 2025-2028 zal aandienen. Denk daarbij aan 'de drie grote opgaven' te weten de groei van de gemeente Raalte, leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken en een toekomstbestendig buitengebied. Daarnaast blijven we in financiële zin ook accent leggen op de pijlers bestuurlijke vernieuwing/participatie, duurzaamheid en dienstverlening. Daarnaast spelen de kosten van onderwijshuisvesting (integraal Huisvestingsplan onderwijs), de onderhouds- en vervangingsopgave openbare ruimte en de sterke kostenstijgingen binnen het sociaal domein een belangrijke rol.

Daarom blijft het richting de komende (meerjaren) begroting 2025-2028 een uitdaging om tot een financieel sluitend meerjarenperspectief te komen.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht. Uit deze tabel blijkt dat de algemene reserve uitkomt op een bedrag van € 20,24 mln. per ultimo 2028. Bij de programmabegroting 2024, respectievelijk de jaarrekening 2023 was per ultimo 2027 een saldo voorzien van € 7,67 mln. en € 12,78 mln. De stijging van de algemene bestemmingsreserve ten opzichte van de jaarrekening 2023 vindt nagenoeg geheel zijn oorzaak in het voordeliger geschetste meerjarenperspectief bij deze zomernota.

Stand algemene bestemmingsreserve

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Verwachte stand per 1 januari	20,84	22,26	21,62	19,78	19,39
Mutaties 2024 (inclusief bestaande claims)	0,60				
Doorschuiven (eenmalige) kredieten t/m 2024 naar 2025 en verder	-0,90	-0,59	-0,37	-0,25	-0,16
Dekking begrotingsresultaat 2024-2028 bij aanbidding begroting	-1,84	0,86	-3,05	-2,65	-1,87
Vastgestelde amendementen begroting 2023 en 2024	-0,05	-0,05	0,10	0,29	0,29
Afromen reserve statushouders en vluchtelingen bij zomernota 2024 ten gunste van de algemene reserve	1,00				
Financieel resultaat zomernota 2024	2,60	-0,85	1,48	2,22	2,59
Verwachte stand per ultimo jaar	22,26	21,62	19,78	19,39	20,24

2.2 Budgetafwijkingen 2024

De belangrijkste financiële meevallers zijn:

- Saldo afrekening 2023/ bijstelling begroting 2024 Omgevingsdienst IJsselland
- Hogere algemene uitkering gemeentefonds
- Renteresultaat 2024 (incl. vrijval stelpost renteschommelingen)
- Voordeel doorschuiven/ vervallen kredieten naar 2025 en volgende jaren (voordeel doorschuiven eenmalige kredieten in 2024 is nadeel in 2025 en volgende jaren)

De belangrijkste financiële tegenvallers zijn:

- Storting in de gekoppelde reserve Nieuw Tijenraan in verband met parkeerplaats Nieuw Tijenraan (parkeerplaats ingang Rohda)
- Alsnog provinciale bijdrage verschuldigd in verband met aanpassing van de N348 Raalte-Ommen

Hoofdstuk 3: Programma's

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen met betrekking tot de doelstellingen binnen de diverse programma's.

In paragraaf 3.3 'Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien' zijn de ontwikkelingen op verschillende thema's, zoals het renteresultaat, de uitkomsten van de meicirculaire 2024 van het Rijk en de dividenduitkeringen gerapporteerd.

3.2 Programma's

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2024 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden. Doelstellingen worden per programma beoordeeld. Alle afwijkingen zijn toegelicht.

De betekenis van de stoplichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

De gemeente Raalte kent de volgende programma's:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders A. Kreule en B. Nijboer

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Penders

Maatschappelijk doel: We staan voor zoveel mogelijk gelijke woonkansen voor elke doelgroep. Om dit te kunnen realiseren hebben we een forse woningbouwambitie van 3.000 woningen voor de periode van 10 jaar. We willen kansen vanuit de regio Zwolle verzilveren (denk aan impulsen op gebied van wonen, behoud en uitbouw van voorzieningen, versterking economie en infrastructuur) door een stevige positie in te nemen in de regio en de verstedelijkingsstrategie van de regio doorvertalen naar de groeiopgave voor Raalte. We zetten ons onverminderd in voor de realisatie van belangrijke wegen om de bereikbaarheid van onze gemeente te verbeteren. We zetten in op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en geven uitvoering aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen voor de (verdere) implementatie van de Omgevingswet.		
Acties:	1.1 Samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering te geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. Via het programma 'Kracht van Salland' geven we uitvoering aan een nieuwe en duurzame invulling van het buitengebied.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We willen de regionale verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle doorvertalen naar de groeiopgave voor gemeente Raalte en de kansen die dit ons geeft verzilveren (ambitie 3.000 woningen in 10 jaar).		
Acties:	2.1 De groeiopgave is opgevegericht opgepakt en we komen conform de bestuursopdracht met groeibeelden en realisatievoorstellen- en plannen om de groei verder vorm te geven. We nemen deel aan het programma karakteristieke stationsomgevingen van de Regio Zwolle waar het stationsgebied Raalte ook onderdeel van is. 2.2 We werken het Programma Wonen verder uit om tot een versnelling van de woningbouwopgave te komen, expliciet voor verschillende doelgroepen. 2.3 We maken een plan van aanpak om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. We verbeteren samen met het rijk en de provincie de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid door onder andere de realisatie van de N35 corridor. Daarbij willen we de veiligheid en toegankelijkheid van de stations Raalte en Heino samen met partners verbeteren en uitvoering geven aan de verkeersagenda.		
Acties:	3.1 We blijven ons inzetten op de MIRT-verkenning N35 en ronden de planvorming voor de opwaardering voor de stationsplannen van Heino en Raalte af. 3.2 We geven het fietsgebruik een extra impuls.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	4. Cyclisch doorontwikkelen en het herijken van het uitvoeringsbeleid op het gebied van VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving).		
Acties:	We geven uitvoering aan het VTH-beleid op basis van de zes sporen: 1. De inzet op veiligheid krijgt prioriteit, op basis van risicosturing; 2. Meer aandacht voor thema's als duurzaamheid en groene inpassingen; 3. Samenlevingssturing op signaalbasis en met een jaarlijkse thematische focus; 4. Inzet op communicatie voor bewustwording en preventie; 5. Het inzetten op preventie, via het sectorale beleid; 6. Het herschikken van taken en inzetten op procesoptimalisatie.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	5. Een toekomstbestendig buitengebied.		
Acties:	5.1 Met een integrale aanpak voor het buitengebied geven we inzicht om goede ruimtelijke keuzes te kunnen gaan maken.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Omgevingsdienst	Afrekening 2023: De rekening van de Omgevingsdienst over 2023 sluit met een negatief resultaat van € 312.910. Voor Raalte is dit een extra bijdrage van € 29.807. Als gevolg van minder ureninzet door de OD in 2023 ontvangt Raalte € 237.481. Per saldo ontvangen we over 2023 een bedrag van € 207.674. Begroting 2024: De omgevingsdienst vraagt voor 2024 structureel € 11.035 en incidenteel € 89.009 extra.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig voordeel over 2023 van € 207.674 te ramen en het budget voor de omgevingsdienst voor 2024 structureel met € 11.035 en eenmalig met € 89.009 te verhogen.		

Bijdrage provincie N348	Voor de aanpassing van de N348 Raalte-Ommen heeft de raad in 2017 € 250.000 beschikbaar gesteld voor een bijdrage in de kosten van dit provinciale project. In het kader van dat project is een aantal gelijkvloerse oversteken aan de N348 vervangen door tunnels. Het krediet is inmiddels afgeboekt ten gunste van de algemene middelen, ervan uitgaande dat de bijdrage niet meer gedaan hoefde te worden, omdat de werkzaamheden al geruime tijd geleden zijn afgerond. Nu blijkt die afboeking prematuur geweest. De provincie vraagt nu alsnog om de toegezegde bijdrage van € 250.000 voor aanpassing N348 Raalte Ommen te voldoen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt opnieuw eenmalig € 250.000 beschikbaar te stellen voor de bijdrage aan de provincie.		
SVn leningen	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) verstrekt namens de gemeente Raalte de startersleningen en sportstimuleringsleningen. De gemeente stort een bedrag op de rekening van de SVn die het inzet voor de betreffende regeling. Voor de stortingen neemt de gemeente de rente als last op in de begroting. Op de algemene rekening bij de SVn staat een bedrag van € 920.000. Gezien de stand van de startersleningen, negatief € 670.000 door het grote aantal aanvragen voor nieuwbouwwoningen het afgelopen jaar, wordt voorgesteld het bedrag van € 920.000 over te boeken naar de startersleningen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 920.000 over te boeken van de algemene rekening bij SVN naar de startersleningen.		

Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouder B. Breunissen

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: We willen een goede kwaliteit van de openbare ruimte houden en verbeteren. We willen de gebieden met een groot onderhouds- en vervangingsopgave toekomstbestendig maken. Daarbij willen we maatschappelijke meerwaarde creëren. Ons doel voor de komende periode is beter inzicht krijgen in de opgaven, zodat prioriteiten kunnen worden gesteld en zaken in de tijd kunnen worden uitgezet. Hierbij zetten wij waar mogelijk in op een gebiedsgerichte, participatieve en integrale aanpak. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel, waarbij wij naast het uitvoeren van het reguliere onderhoud eraan werken om de gebouwen te verduurzamen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We borgen de ondergrens van veiligheid, voorkomen kapitaalvernietiging en behalen de vastgestelde kwaliteitsnormen.		
Acties:	1.1 Het uitvoeren van in beheerplannen benoemde onderhoudsmaatregelen. 1.2 Het opstellen en actualiseren van beheerplannen (wegbeheer, bermen en sloten).		
Toelichting:	Het ambitieniveau voor de openbare ruimte ligt laag (overgrote deel, Niveau C). Delen van het areaal gaan richting einde van hun technische levensduur. Hier wordt het minimale (afgesproken) niveau niet overal gehaald. De inspanning om deze delen (zonder vervanging) op niveau te houden zijn binnen huidige middelen niet te realiseren. Vervangingsinvesteringen zijn slechts ten dele gepland (MJIP). In het bijzonder gaat het om elementenverhardingen waar een groot deel van de verhardingen niet aan de norm voldoet. Onderhoud op deze delen wordt risico-gestuurd uitgevoerd.		
Doel:	2. We werken aan een toekomstbestendige, veilige, gezonde, schone en mooie leefomgeving waaronder de openbare gebouwen en creëren hiermee een maatschappelijke meerwaarde.		
Acties:	2.1 Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van de circulariteit van materialen. 2.2 Het inzetten op versterken van biodiversiteit. 2.3 Vervangings- en beleidsopgaven integraal afwegen voor MIP. 2.4 Het benutten en faciliteren van initiatieven uit de Raalter samenleving.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. We werken aan een lange termijn aanpak voor het fysieke domein om te komen tot toekomstbestendige leefbare dorpen en wijken.		
Acties:	3.1 Het geven van inzicht in de inhoudelijk- en financiële opgave op de lange termijn en het organiseren van de structurele dekking. 3.2 Het gebiedsgericht verbinden van opgaven met andere programma's en opgaven.		
Toelichting:	Met het college en de raad zijn beeldvormende sessies geweest ten aanzien van structurele financiële dekking van de vervangingsopgave in de openbare ruimte. In deze sessies zijn opvattingen gedeeld over het bereiken van een toekomstbestendige openbare ruimte. De gestarte dialoog heeft nog niet het punt bereikt waarop besluitvorming ten aanzien van aanpak en financiering mogelijk is. Aanvullende sessies worden gepland.		

Overige aspecten

Vervanging oude logo	Er zijn nog borden en werkkleding in gebruik waarop het oude gemeente Raalte-logo staat. Er wordt voorgesteld om het oude logo te vervangen door het nieuwe logo. De totaal te verwachten kosten hiervoor bedragen inclusief aanbestedingskosten € 23.000 voor kleding en € 3.000 voor bebording.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 26.000 beschikbaar te stellen voor het vervangen van het oude gemeentelogo.		
Warenmarkt	Momenteel zijn de marktgelden niet kostendekkend. De gemeente draagt jaarlijks circa € 30.000 bij om de markt te laten bestaan. Verzelfstandiging van de warenmarkten is reeds vastgesteld door de raad met ingang van 1 juli 2024. In 2024 levert dit een voordeel op van circa € 15.000. Het structurele voordeel kan als onderdeel van de taakstelling 'nieuw voor oud' worden gezien.		
Toelichting	Voorwaarde voor verzelfstandiging is dat de ondernemers op veilige wijze en zonder tussenkomst van de gemeente toegang hebben tot voorzieningen, zoals stroom. De huidige stroompunten moeten worden aangepast in verband met installatieverantwoordelijkheid. Daarnaast wordt het verrekenen van stroomafname geautomatiseerd. De benodigde investering bedraagt voor de verschillende marktterreinen in de gemeente in totaliteit eenmalig € 180.000. Dit komt neer op jaarlijkse kapitaallasten van € 22.140.		
Toelichting	Voorgesteld wordt een eenmalig voordeel van € 15.000 op te nemen ten gunste van het zomernotaresultaat, het structurele voordeel op te nemen als taakstelling nieuw voor oud, een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 180.000 en de bijbehorende kapitaallasten van € 22.140 op te nemen in de meerjarenraming.		

Nieuw Tijenraan	De parkeerplaats van Nieuw Tijenraan is jaren later opgepakt dan gepland door uitgestelde werkzaamheden van derden. Door enorme prijsstijgingen voldeed het budget niet meer. Vorig jaar was nog onduidelijk hoeveel exact nodig was, gezien de aanbestedingen nog niet waren afgerond. In de totale afronding van de kwaliteit in het gebied zijn er meer werkzaamheden uitgevoerd dan oorspronkelijk benodigd geacht. Hiervoor is € 125.000 extra benodigd.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om € 125.000 toe te voegen aan het budget 'Nieuw Tijenraan; parkeerplaats ingang Rohda' en het investeringsbedrag toe te voegen aan de gekoppelde reserve ten behoeve van de afschrijvingslasten. Verder wordt voorgesteld de daarmee gemoeide rentelasten en bespaarde rente op te nemen in de begroting.		
Parkeergarage	Het toegangssysteem van de parkeergarage stond gepland in 2023, maar is toen niet uitgevoerd en in de reserve teruggestort. Door toename van storingen en dat benodigde onderdelen niet meer beschikbaar zijn, moet de installatie dit jaar worden vervangen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om hiervoor dit jaar opnieuw € 30.000 beschikbaar te stellen ten laste van de reserve gemeentelijke gebouwen.		
Beheersing eikenprocessierups	In het gebied rondom Heino zitten veel oude eikenprocessierupsnesten uit 2019 t/m 2023 in de bomen. De brandharen die achterblijven in de nesten blijven minimaal 7 jaar actief en geven gezondheidsproblemen bij het snoeien van eiken. Daarom worden de oude nesten weggezogen wat relatief veel financiële inzet vraagt. Er wordt daardoor een overschrijding voorzien op het budget van € 30.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 30.000 toe te voegen aan het budget plaagdierenbestrijding.		

Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We zetten samen met het onderwijs en bijbehorende partners in op het aanpakken van leerachterstanden en het sociaal welbevinden van jongeren als gevolg van de coronacrisis. Samen met ondernemers, het onderwijs en de regio werken we daarom aan een arbeidsmarkt die aantrekkelijk is en blijft voor zowel werkgevers en werknemers. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet. We blijven samen met onze partners inzetten op het vroegtijdig signaleren van schulden om erger te voorkomen en ondersteunen onze minima met effectief minimabeleid. We willen ook dat nieuwe inwoners, zoals statushouders en vluchtelingen zo veel als mogelijk mee kunnen doen. Daarom bieden we ondersteuning, met name op het gebied van taal en werk. Zo willen we problemen zoveel mogelijk voorkomen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.		
Acties:	1.1 Inwoners die aangewezen zijn op een uitkering, ondersteunen we actief om mee te doen naar vermogen. In deze trajecten bieden we maatwerk en kijken we breder dan alleen werk.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We begeleiden mensen naar werk die hierbij ondersteuning nodig hebben, met als doel dat inwoners maximaal meedoen naar eigen vermogen. Werk is voor ons meer dan een reguliere betaalde baan. Het kan bijvoorbeeld ook beschut werk of vrijwilligerswerk zijn. We hebben een sterke infrastructuur om dit doel te bereiken, waar de Stichting Werk Raalte een belangrijk onderdeel van is.		
Acties:	2.1 Raalte Werkt! is onze visie op werk, participatie en re-integratie. In 2024 werken we verder aan de uitvoering van deze visie aan de hand van het hiervoor vastgestelde uitvoeringsplan. 2.2 We benutten de infrastructuur van de Stichting Werk Raalte en andere lokale partijen voor de inzet van re-integratie instrumenten om de kloof tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verkleinen.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners en voldoende geschikte werknemers voor onze werkgevers.		
Acties:	3.1 We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Regionaal werken we hiervoor in de arbeidsmarktregio Zwolle. We maken maximaal gebruik van regionale ondersteuning.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. We werken aan een effectief minima-schulddienstverleningsbeleid met aandacht voor de menselijke maat.		
Acties:	4.1 In 2024 werken we aan de implementatie van het beleidsplan 'Rondkomen met je inkomen'. 4.2 We onderzoeken hoe cliënten die gebruik maken van inkomensondersteuning de dienstverlening ervaren en gebruiken deze ervaringen om onze dienstverlening continu te verbeteren.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.		
Acties:	5.1 In 2023 zijn we gestart met de ontwikkeling van een integrale aanpak basisvaardigheden. We werken hierbij samen met partners op het gebied van participatie, gezondheid, inburgering en onderwijs. In 2024 geven we dit plan verder vorm.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding. We werken samen met school om uitval te voorkomen.		
Acties:	6.1 We gaan verder met de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt vroegtijdige schoolverlaters). We gaan lokaal aan de slag met de thema's, zoals integrale ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie, jongeren in beeld hebben en houden en het duurzaam naar werk begeleiden van de jongeren. 6.2 We blijven investeren op de verbinding tussen het onderwijs, de leerplichtambtenaar, RMC-consulent, het Centrum voor jeugd en gezin en de clusters werk en Wmo. Hiermee beogen we een goede samenwerking en vroegtijdige, integrale ondersteuning aan jeugdigen.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	7. We werken samen met scholen om leerachterstanden te voorkomen en zetten in op sociaal welbevinden van onze jeugd.		
Acties:	7.1 We geven samen met de partners zoals de scholen, kinderopvang, GGD en het CJG verder uitvoering aan het nationaal programma onderwijs. De thema's waarop we ons richten zijn: jongeren tijdig in beeld, sociaal emotioneel welbevinden en sociale activiteiten.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	8. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en vroegschoolse educatie.		
Acties:	8.1 Met de Voor- en Vroegscholen geven we uitvoering aan ons plan van aanpak om de kwaliteit van VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) te verbeteren door middel van de gemaakte resultaatafspraken.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	9. We ondersteunen statushouders bij hun inburgering en integratie in de gemeente Raalte, zodat zij zo snel mogelijk naar vermogen meedoen in onze samenleving.		
Acties:	9.1 We blijven onverminderd inzetten op integrale leerroutes op basis van inburgering, taal en participatie, waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt. 9.2 We blijven flexibel om de hoge instroom van statushouders te kunnen opvangen. Hiervoor zijn we in gesprek met onze maatschappelijke partners.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
Opvang statushouders Den Alerdinck	Vanaf december 2023 is Den Alerdinck als doorstroomlocatie voor statushouders geopend voor de periode t/m 2026.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om voor de huisvesting- en begeleidingskosten een krediet van in totaal € 2.586.652 beschikbaar te stellen (waarvan € 1.009.183 in 2024, € 823.245 in 2025 en € 754.224). De kosten worden gedekt door een verwachte rijksbijdrage van € 1.767.956, een verwachte eigen bijdrage statushouders van € 557.313 en een onttrekking aan de reserve vluchtelingen van € 261.383.		
Stichting Leergeld	Voor onderzoek naar coördinatiekosten bij Stichting Leergeld is een eenmalige subsidie van € 27.000 toegekend.		

Toelichting	Voorgesteld wordt om het minimabudget met € 27.000 te verhogen ten laste van het krediet transformatiebudget sociaal domein.		
Resultaat PW, re-integratie en SW	Op de participatietaken wordt een voordelig resultaat van € 322.000 verwacht.		
Toelichting	Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere rijksbijdrage BUIG en hogere rijksbijdrage SW. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Zie de paragraaf sociaal domein voor verdere toelichting.		
Krediet Oekraïne	De verwachte rijksbijdrage voor gemeentelijke opvang Oekraïners in 2024 is € 6,79 mln. en de verwachte kosten € 3,96 mln. Per saldo een voordeel van € 2,83 mln. Zie de paragraaf Oekraïne voor verdere toelichting.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om een krediet opvang Oekraïne te ramen van € 3,96 mln. en het verwachte voordeel van € 2,83 mln. toe te voegen aan de reserve statushouders en vluchtelingen en de reserve tegelijkertijd met € 1 mln. af te romen. De reserve is naar verwachting voldoende om risico's omtrent de opgave rondom statushouders en vluchtelingen op te vangen.		
Implementatiekosten ICT-applicatie participatie	De kosten van de applicatie Werk en inkomen zijn DOWR-breed € 209.000 hoger dan begroot als gevolg van hogere projectleiding en functioneel beheerkosten en nazorg van het project. Voor Raalte betekent dit € 50.000 aan meerkosten.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om in 2024 € 50.000 aan het ICT-budget toe te voegen ten laste van het transformatiebudget sociaal domein.		

Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: Onze ambitie is dat iedereen naar eigen vermogen kan blijven participeren in de samenleving. We bieden elk kind de kans op een goede start en ontwikkeling en een veilige plek om op te groeien. Daarbij hebben we extra aandacht voor het mentale welzijn van jongeren, omdat we zien dat corona hier veel impact op heeft gehad.

We blijven inzetten op preventie en normalisering. Wel willen we strakker monitoren op wat deze inzet oplevert. In hoeverre draagt onze investering op preventie bij aan onze doelen? Daarnaast zetten we in op een brede, meer wijkgerichte aanpak. We zien dat steeds meer van onze inwoners zorg nodig hebben. Omdat we het belangrijk vinden dat onze inwoners zo lang mogelijk (zelfstandig) thuis kunnen blijven wonen, vraagt de combinatie woon en zorg de komende jaren extra aandacht en inzet.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We werken aan het versterken van de zelfredzaamheid en veerkracht van onze inwoners en zetten we breed in op preventie en normalisering en werken we vanuit het gedachtegoed positieve gezondheid.		
Acties:	1.1. We geven uitvoering aan het integrale plan van aanpak in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). 1.2 Vanuit Raalte Sportief en Gezond bieden we ondersteuning aan inwoners en verenigingen voor activiteiten die bijdragen aan een goede gezondheid van onze inwoners. 1.3 Met het project Kansrijke Start werken professionals uit het medische en sociaal domein aan het versterken van de samenwerking rondom de eerst 1.000 dagen van een kind. In 2024 werken we verder aan het verstevigen van de samenwerking door middel van netwerkbijeenkomsten. 1.4 In 2024 werken we aan het versterken van de sociale basis. We doen dat via vier ontwikkellijnen. 1.5 Op basis van de uitgangspunten in de Hervormingsagenda Jeugd wordt bekeken op welke punten het Centrum voor Jeugd en Gezin zich verder moet versterken.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. Raalte kenmerkt zich door een verbonden samenleving, waarin ontmoeting belangrijk is en inwoners naar elkaar omkijken. Dit willen we behouden en versterken.		
Acties:	2.1 In 2024 werken we verder aan het beter bereiken en ondersteunen van mantelzorgers.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. We zijn ons ervan bewust dat niet alle inwoners (volledig) op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Voor deze inwoners bieden we passende (maatwerk)ondersteuning. We investeren nadrukkelijk in wijken of in specifieke doelgroepen die in mindere mate veerkrachtig zijn.	
Acties:	3.1 We werken aan een sterk Veilig Thuis IJsselland. We zetten extra in op deskundigheidsbevordering voor onze eigen medewerkers en partners. 3.2. Begin 2024 wordt de Regiovisie Kracht in Kwetsbaarheid vastgesteld. We gaan aan de slag met de regionale uitvoering en lokale vertaling van de gezamenlijke regiovisie. 3.3 Aan de hand van een convenant wordt er met aanbieders van specialistische jeugdhulp gewerkt aan de tramformatieopgaven Normaliseren, Ambulantiseren en Kleinschalig gezinsgericht wonen. 3.4 We werken in de regio Midden-IJssel aan de verbinding tussen het zorgdomein en het sociaal domein. Concreet werken we hierbij aan de uitvoering van het regioplan en bijbehorende transformatieplannen.	
Toelichting:	Het verwachte tekort op jeugd is bijgesteld van € 0,51 mln. negatief naar € 2,45 mln. negatief. Het hogere tekort wordt veroorzaakt door een stijging van de specialistische jeugdzorgkosten. Het resultaat wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein. Verdere toelichting is weergegeven in de paragraaf sociaal domein.	
Doel:	4. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.	
Acties:	4.1 Met het Actieplan Zelfstandig Thuis Wonen werken we doorlopend aan dat wat nodig is om mensen zolang en veilig mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Thema's als Wonen, Meedoen, Ondersteuning en Zelfredzaamheid zijn hierin leidend. In 2024 borduren we voort op het traject van bewustwording rondom zelfstandig wonen en doorstroombevordering wat eind 2023 in gang is gezet.	
Toelichting:	N.v.t.	

Overige aspecten		
Tariefswijziging en volumestijging huishoudelijke hulp	<p>Per 1 juli 2024 wordt een wijziging doorgevoerd op de huishoudelijke hulp tarieven van € 33,92 naar € 37,33 per uur. Dit omdat we wettelijke verplicht zijn om reële tarieven te betalen aan Wmo-aanbieders.</p> <p>Dit betekent een budgetoverschrijding van € 144.500 in 2024 en vanaf 2025 € 289.000 structureel.</p> <p>Daarnaast is er in 2024 van verwachte stijging van 8% aan ingezette uren huishoudelijke hulp ten opzichte van 2023. Dit heeft een financieel nadeel van circa € 300.000 tot gevolg. De volumestijging wordt veroorzaakt door vergrijzing en doordat wachtlijsten zijn afgenomen.</p>	
Toelichting	<p>Voorgesteld wordt om de tariefstijging van € 144.500 in 2024 en vanaf 2025 € 289.000 structureel toe te voegen aan het budget huishoudelijke hulp ten laste van de stelpost loon-en prijsstijging.</p> <p>Voorgesteld wordt om in 2024 eenmalig € 300.000 toe te voegen aan het budget Huishoudelijke hulp, waarvan € 200.000 ten laste van de stelpost prijsmutaties en volumeontwikkelingen en € 100.000 ten laste van de reserve sociaal domein. Er wordt gemonitord of de volumestijging structureel is en in 2025 een structurele toevoeging aan het budget Huishoudelijk hulp nodig is.</p>	
Resultaat Wmo en jeugd	<p>De specialistische jeugdzorgkosten zijn in onze regio hoger geïndexeerd (7,04%) dan begroot (6%), met een nadeel van € 109.200 (1,04% op volume € 10,5 mln) tot gevolg. Daarnaast zijn er hogere landelijke tarieven voor jeugdbescherming ingevoerd. Voor Raalte is het financieel gevolg structureel € 120.000, waarvan de 60.000 wordt gecompenseerd door het rijk.</p>	
Toelichting	<p>Voorgesteld wordt om structureel € 169.200 toe te voegen aan budget jeugd. Beide kunnen ten laste worden gebracht van de in de begroting 2024 beschikbare stelpost loon-en prijsstijging.</p> <p>Na toevoeging van deze middelen is het tekort op jeugd toegenomen van € 0,51 mln. tekort naar 2,46 mln. tekort. Een negatieve bijstelling van € 1,94 mln. Het tekort op WMO is € 181.000 (waarvan € 100.000 al gemeld bij het kopje Huishoudelijke hulp). De resultaten worden onttrokken aan de reserve sociaal, zie de paragraaf sociaal domein voor verdere toelichting.</p>	
Huisvesting consultatiebureau GGD	<p>De verbouwingskosten voor de inrichting van huisvesting consultatiebureau GGD zijn in 2024 € 30.000 hoger uitgevallen dan vooraf was ingeschat door een extern bureau. Tevens moesten er twee parkeervlakken worden aangelegd, omdat bleek dat de parkeercapaciteit krap was.</p>	
Toelichting	<p>Voorgesteld wordt om de hogere kosten á € 30.000 ten laste te brengen van het krediet transformatiebudget sociaal domein.</p>	

Subsidies de Kern en Wijz Welzijn	De subsidies voor de Kern en Wijz welzijn zijn in 2024 hoger geïndexeerd (10,89%) dan begroot (6%) als gevolg van loon-en prijsontwikkeling 2024 en inhaal prijsstijging 2023. Hierdoor is er een budgetoverschrijding van € 25.000 structureel voor Wijz (4,89% op budget € 0,52 mln) en € 37.000 voor de Kern (4,89% op budget € 0,76 mln).	
Toelichting	Voorgesteld wordt om structureel € 25.000 aan budget Wijz en € 37.000 aan de Kern toe te voegen ten laste van de in de begroting 2024 opgenomen stelpost loon-en prijsstijging.	

Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie

Portefeuillehouder: Wethouders B. Nijboer en A. Kreule

Programmacoördinator: Domeinmanager S. Hijlkema

Maatschappelijk doel: De gemeente Raalte wil in 2050 energieneutraal zijn en voldoen aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Ontwikkelingen op gebied van duurzaamheid gaan snel. Om weer aan te sluiten bij de vele ontwikkelingen willen we onze doelen en ambities actualiseren en dit op basis van opgedane ervaringen en nieuwe kennis en inzichten presenteren in een vernieuwd duurzaamheidsbeleid. Daarnaast vervolgen we het uitvoeren van de benodigde stappen om in 2050 energieneutraal te zijn.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We werken toe naar een toekomstbestendig buitengebied en toekomstbestendige bedrijven door in 2030 op deze plekken 100 Gigawattuur (GWh) aan duurzame energie op te wekken.		
Acties:	1.1 in 2024 geven we vervolg aan de update/herziening van het beleid rondom duurzaamheid. 1.2 We nemen deel aan het regionale proces om de afspraken gemaakt in de Regionale Energie Strategie (RES) verder uit te diepen in de RES 2.0. 1.3 We gaan verder met de gemaakte regionale afspraken uit de RES 1.0 en 2.0 als richtinggevend kader. 1.4 We werken/denken pro-actief (mee) aan korte en lange termijn oplossingen op het gebied van netcongestie. Gedacht kan worden aan het optimaal gebruik maken van het huidige netwerk, maar ook bijvoorbeeld aan off-grid oplossingen voor bedrijventerreinen. 1.5 We zetten de samenwerking voort met onze lokale energie-initiatieven. Zij ontwikkelen projecten voor duurzame opwek van onderop. We continueren onze inzet op kennisontwikkeling, netwerkopbouw. 1.6 We ondersteunen duurzame projecten van (mkb) bedrijven en maatschappelijke organisaties met het Energiefonds Raalte.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	2. We werken aan een toekomstbestendige gebouwde omgeving, duurzaam wonen in de wijken en dorpen. We stimuleren en faciliteren initiatieven gericht op duurzame mobiliteit, energiebesparing en aardgasvrije woningen en gebouwen.		
Acties:	2.1. Als belangrijk onderdeel van de update/herziening van het duurzaamheidsbeleid geven we verder richting aan de warmtetransitie. 2.2 We continueren de uitvoering van de warmtetransitie. We verkennen welke nieuwe projecten en maatregelen kansrijk zijn om het energieverbruik in de wijken en dorpen verder te verlagen. 2.3 Ook in 2024 ondersteunen we inwoners die door de gestegen energieprijzen een steuntje in de rug kunnen gebruiken.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We werken aan een gezonde/duurzame, schone leefomgeving, waarbij we inzetten op een hoger percentage hergebruik van verschillende (circulaire) afvalstromen. We zetten in op bewustwording in de samenleving, we communiceren over nut en noodzaak van het scheiden van afvalstromen.		
Acties:	3.1 We geven richting aan hergebruik van afgedankt materiaal. 3.2 Een aanpak wordt voorbereid waar we gaan inzetten op gerichtere communicatie om de hoeveelheid (rest)afval te verminderen en tot komen tot een hoger hergebruikpercentage.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. We werken toe naar een asbestvrije leefomgeving.		
Acties:	4.1 De aanpak voor het saneren van asbestdaken zetten we voort.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
CDOKE-middelen	Tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE-gelden klimaat). Het doel van deze meerjarige regeling is om de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. De middelen worden als een brede doeluitkering uitgekeerd.		
Toelichting	De middelen zijn als meerjarige kredieten opgenomen in de administratie. Voorgesteld wordt de eenmalige bijdragen structureel op te nemen in de begroting 2024 en verder.		

Programma 6: Economie

Portefeuillehouder: Wethouder B. Breunissen

Programmacoördinator: Domeinmanager S. Hijlkema

Maatschappelijk doel: Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Wij werken aan een duurzame concurrerende economie die een goede uitgangspositie kan behouden en versterken. We gaan aan de slag met de uitvoering van de economische agenda. Ook in 2024 zetten we ons in om de lokale Human Capital Agenda (HCA) uit te voeren. Samen met de projectgroep centrumvisie Heino gaan we verder met de aanpak van de centrumvisie Heino. Om de vraag in de toekomst te kunnen blijven bedienen verkennen we de mogelijkheden van nieuwe bedrijventerreinen. De gemeente Raalte actief betrokken zijn bij de regio Zwolle en de verbindingen leggen bij de voor ons kansrijke programma's/projecten.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.		
Acties:	1.1 De Taskforce Ondernemersdienstverlening zetten we voort en samen met ondernemers selecteren we prioriteiten en maken we plannen om onze procedures te verbeteren. 1.2 In 2024 gaan we door met het startersloket. ZP-Raalte voert het startersloket mede namens ons uit. 1.3 We blijven inzetten op de accountmanagers Economische Zaken als eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en ondernemersverenigingen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We zetten in op kwalitatief en voldoende bedrijfskavels.		
Acties:	2.1 Op de uitgifte van bedrijfskavels plegen wij een actieve inzet.		
Toelichting:	We zetten actief in op de uitgifte van bedrijfskavels. Echter is dringende behoefte aan nieuwe bedrijfskavels (alle kavels zijn verkocht dan wel in optie). Grote zorg zit hierbij in Raalte.		
Doel:	3. We gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle ons biedt.		
Acties:	3.1 Wij blijven ons zowel bestuurlijk als ambtelijk actief inzetten binnen de Regio Zwolle.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	4. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.		
Acties:	4.1 Met projectgroep Heino geven we invulling aan de aanpak van CentrumVisie Heino.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.		
Acties:	5.1 Aan de uitwerking van de 'Beleidsnota Recreatie en Toerisme (R&T)' geven wij nadere invulling. 5.2 'Salland' blijft het te vermarkten toeristische merk. Salland Marketing is daarbij onze partner. 5.3 Wij zetten in op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk. Het huidige kwaliteitsniveau van deze basisvoorziening is hierbij onze maatstaf. 5.4 Wij benutten de kansen met betrekking tot het Overijssels kanaal. Het plan wat er ligt wordt uitgewerkt in 2024.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. We zetten in op maximale ondersteuning van evenementenorganisaties.		
Acties:	6.1 In 2024 voeren we het nieuwe evenementenvisie uit.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	7. Samen met het bedrijfsleven rollen we het merk Raalte geeft Ruimte verder uit.		
Acties:	7.1 Ter stimulering van voorspoedige economische ontwikkelingen gaan wij het merk Raalte geeft Ruimte verder uitrollen over de verschillende sectoren.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	8. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.		
Acties:	8.1 In 2024 gaan we verder met het uitvoeren van de economische agenda 2020 - 2025.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
2e fase Centrum Raalte	Door de raad is het ruimtelijk kwaliteitsplan (RKP) vastgesteld voor het hele centrum/kernwinkelgebied. Fase 1 hiervan is inmiddels uitgevoerd en betrof de herinrichting van De Grote Markt en De Plas. De 2e fase van het RKP is een nieuw project. Het gaat hier om het verbeteren van de beeldkwaliteit/ leefbaarheid (o.a. vergroenen) en de toegankelijkheid van het centrum, alsmede de sociale veiligheid (steegjes).		
Toelichting	Voorgesteld wordt voor opstellen schetsontwerp 2e fase centrum Raalte eenmalig € 65.000 beschikbaar te stellen.		

Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders B. Breunissen en G. Toeter

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed, omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij. Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente, daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige, betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen ons subsidiebeleid zodanig vormgeven, dat we meer aan kunnen sluiten bij ideeën uit de samenleving.

We inspireren inwoners om (nog) gezonder te leven, omdat fitte inwoners met een gezonde leefstijl en die zich fysiek, mentaal en sociaal vitaal voelen, beter kunnen meedoen in de maatschappij.

Op cultureel gebied zorgen we voor een zichtbaar en samenhangend aanbod wat onze gemeente aantrekkelijk maakt. Hierbij richten wij ons ook op de kracht en kwaliteiten van het lokale aanbod.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Sporten en voldoende bewegen zien wij als 'must' voor een gezonde leefstijl en levert een goede bijdrage aan het fysiek, mentaal en sociaal welbevinden van onze inwoners. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering op zijn eigen niveau kan bewegen en sporten. Inclusief aandacht voor topsporters.		
Acties:	1.1 In 2024 komen we met een voorstel voor Sport- en Beweegbeleid. Daarbij hebben we bijzonder aandacht voor hoe we het begeleiden van sporttalentontwikkeling en topsporters gaan faciliteren. 1.2 Het lokale kernteam stel een uitvoeringsplan op voor de uitvoering van het Raalter Sportakkoord. De onderdelen in het Uitvoeringsplan voor 2024 worden opgepakt. 1.3 De buurtsportcoaches worden vanaf 2024 op profielen ingezet en gefinancierd volgens het Uitvoeringsplan voor de Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026. 1.4 Het Sportbedrijf ontvangt voor het uitvoeren van de twee maatschappelijke hoofdopdrachten, een kostendekkende aanvullende exploitatiebijdrage, zodat het Sportbedrijf met een sluitende begroting de maatschappelijke taken kan uitvoeren. 1.5 We zorgen ervoor dat scholen, verenigingen en andere maatschappelijke organisaties in voldoende mate, naar behoefte, gebruik kunnen maken van de sportaccommodaties en -velden. 1.6 Sportverenigingen en -stichtingen die willen verduurzamen ondersteunen we met (verwijs)informatie en een gunstige, laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties.		

Toelichting: De energietarieven zijn dit jaar sterker gestegen dan de exploitatiebijdrage Sportbedrijf, de maatschappelijke en marktтарieven. Dit geeft op basis van het begrote (TCO) verbruik een te compenseren structureel indexeringsgat van € 86.000 ten laste van de stelpost loon- en prijsstijging. Voor de buurtsportcoachactiviteiten is een werkbudget van € 50.000 begroot. Bij de begrotingsvaststelling is dit werkbudget volledig gefinancierd met een bijdrage uit de GALA-middelen. Het voorstel is € 25.000 van dit budget te financieren met een bijdrage uit de Reserve Sportstimulering in plaats van uit de GALA-middelen. We houden deze GALA-middelen dan beschikbaar voor nadere uitvoeringskeuzes dit jaar.

Doel: 2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting in nauw overleg met onze partners.

Acties: 2.1 Op basis van het in december 2021 vastgestelde IHP werken wij samen met schoolbesturen en aanverwante partijen aan de uitwerking van zes projecten die voorzien zijn in de eerste en tweede fase (2022-2029) van het IHP in concrete projectplannen.

Toelichting: In combinatie met de nieuwbouw van de St. Bernadetteschool wordt ook een gebiedschets van het sportpark opgesteld. Kosten hiervoor bedragen naar verwachting € 30.000. Daarnaast vindt er een verkenning plaats van de huidige sporthal, waarvan de kosten €10.000 bedragen. Aangezien de schets en de verkenning reeds in 2024 plaatsvinden, wordt voorgesteld deze eenmalige kosten ter grootte van € 40.000 op te nemen in de begroting.

Doel: 3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen mee doet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.

Acties: 3.1 Voor eind 2023 is het cultuurbeleid geactualiseerd. Hieruit komen nieuwe actiepunten die we in 2024 gaan oppakken.
3.2 We gaan in overleg met Bibliotheek Salland over het verduurzamen en toekomstgericht inrichten van de vestiging in Heino.
3.3 We blijven in overleg met Salland Wonen (eigenaar) en Stichting De Coöperatie (beheerder) over de toekomst van De Maalderij.

Toelichting: N.v.t.

Doel:	4. We verkennen of we met een andere manier van subsidiëring onze maatschappelijke doelen beter kunnen bereiken.		
Acties:	4.1 Het project herijking subsidies heeft een tijd stilgelegen, maar is in 2023 weer opgepakt. Dat proces loopt door in 2024. 4.2 Jaarlijks wordt de Subsidieregeling Sociaal Domein geactualiseerd.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Termijnbedrag onderhoud Nieuw Tijenraan	In verband met onderzoek naar kwaliteit beheer en onderhoud is eind 2023 afgesproken om eerst de uitkomsten van het onderzoek af te wachten alvorens het jaartermijn 2023 van onderhoudskosten betaalbaar te stellen. Daarom is in 2023 de factuur niet gestuurd en er is ook geen 'nog te betalen-post' aangemaakt.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het termijnbedrag 2023 van € 178.000 op te nemen ten laste van de reserve gemeentelijke gebouwen.		
Inventarisatie erfgoed	Door inzicht te hebben in het bestaande materieel erfgoed kan beter zorg gedragen worden voor het behoud ervan. De huidige inventarisatie is meer dan tien jaar oud en behoeft actualisatie. De kosten hiervoor zijn begroot op € 10.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt een budget van € 10.000 te ramen voor actualiseren inventarisatie materieel erfgoed.		
Burcht Ramelo	De Historische Vereniging Raalte en Omstreken gaat geen gebruik maken van de door de raad op 15 juni 2023 beschikbaar gestelde bijdrage van € 100.000 voor het zichtbaar maken van de Burcht van de Ridders van Ramelo. Het is niet gelukt om de grond aan te kopen, waardoor het plan niet kan worden gerealiseerd. Wel wil ze € 9.500 gebruiken voor een boekwerk over de historie van de Ridders van Ramelo, zodat de geschiedenis niet verloren gaat.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het krediet van € 100.000 terug te ramen en dit financieel te verwerken in het resultaat op de kredieten in hoofdstuk 4. Tevens € 9.500 eenmalig beschikbaar te stellen voor een boekwerk over de historie van Burcht van de Ridders van Ramelo.		
Raalte 900 jaar	Ondanks de vele activiteiten die in 2023 rond Raalte 900 hebben plaatsgevonden, heeft de Stichting 900 jaar Raalte € 20.266 overgehouden van de € 200.000 die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft gesteld. Dat restantbedrag is terugbetaald.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 20.266 van de bijdrage aan de Stichting 900 jaar Raalte terug te ramen in de begroting 2024 bij hoofdstuk 4 onderdeel investeringskredieten.		

Bibliotheek Heino	Voor het uitbreiden van de bemenste openingsuren en het verduurzamen en herinrichten van de bibliotheek in Heino heeft de gemeente de SPUK-BIEB van het rijk ontvangen voor een bedrag van € 220.000. Voorwaarde hierbij is dat de gemeente € 55.000 bijdraagt. Dit is reeds aangekondigd in de begroting 2024. Daarnaast is er nog € 50.000 extra benodigd (naast andere fondsen en bijdrage van bibliotheek) om het plan te kunnen realiseren. De plannen worden nu uitgewerkt door de bibliotheek.	
Toelichting	Voorgesteld wordt in 2024 eenmalig een krediet van € 325.000 beschikbaar te stellen en te dekken uit een SPUK-BIEB bijdrage van het rijk van € 220.000 en voor € 105.000 ten laste van het bestaande krediet Verduurzaming maatschappelijk vastgoed te brengen.	

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema

Programmacoördinator: Domeinmanager S. Hijlkema

Maatschappelijk doel: 'Het blijven van een veilige gemeente Raalte' was het hoofddoel van de nieuwe Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) 2023-2026. We zetten opnieuw in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. Er zijn drie speerpunten benoemd: ondermijnende criminaliteit, zorg & veiligheid en digitale veiligheid. Daarnaast blijven we inzetten op reguliere werkzaamheden en lopende thema's. De inzet op deze speerpunten kan worden beïnvloed, doordat (acute) inzet nodig is door onvoorziene omstandigheden op het gebied van openbare orde en veiligheid, maatschappelijke onrust en crisis.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Verbeteren van de weerbaarheid en verbondenheid in de samenleving, zodat we het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau houden.		
Acties:	1.1. We voeren het vastgestelde Uitvoering plan Veiligheid 2023-2024 uit. 1.2 We organiseren op verschillende speerpunten bewustwordingssessies voor verschillende doelgroepen. 1.3 We ontwikkelen de samenwerking met politie op het gebied van openbare orde en veiligheid door. Specifieke aandacht is er voor de doorontwikkeling van de samenwerking met de wijkagenten. We zetten de samenwerking rondom de inzet van bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester voort. 1.4 We stellen met onze Veiligheidspartners gezamenlijke prioriteiten vast. We zorgen voor een afgestemde aanpak. 1.5 Het keurmerk Veilig Ondernemen bedrijventerrein en winkelgebied in Raalte wordt voortgezet. 1.6 Het project Buurtbemiddeling wordt samen met politie en de woningbouwvereniging de komende jaren voortgezet.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	2. Het stimuleren van een positief maatschappelijk effect door het verder verstevigen van de samenwerking tussen de ketens zorg en veiligheid. Met inzet op een betere kwaliteit van leven voor de kwetsbare inwoner, ontstaan minder veiligheidsproblemen en risico's.	
Acties:	<p>2.1 Het thema veiligheid krijgt een plek binnen de opgave 'toekomstbestendige en leefbare dorpen en wijken'.</p> <p>2.2 We voeren een casusregistratiesysteem in, gericht op veiligheidscasuïstiek en borgen daarmee de vastgestelde AVE methodiek ook digitaal.</p> <p>2.3 We stellen procesbeschrijving op voor art. 18b Wet Straffen en Beschermen en de wet Bestuurlijke Informatievoorzieningen Justitiabelen.</p> <p>2.4 We stellen beleidsregels op voor de uitvoering van de Wet Aanpak Woonoverlast.</p>	
Toelichting:	N.v.t.	

Doel:	3. De gemeente Raalte zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor ondermijnende criminaliteit, waarbij we inzetten op het tegengaan van oneerlijke concurrentie door malafide bedrijvigheid en streven naar een gezond woon- en ondernemersklimaat.	
Acties:	<p>3.1 Concrete signalen van criminele personen en/ of netwerken pakken we samen met onze veiligheidspartners integraal op in het ondermijningsoverleg en via het informatieknooppunt ondermijnende criminaliteit (IOC).</p> <p>3.2 Vanuit het ondermijningsoverleg voeren we met onze partners een integrale controle uit op een nog nader te bepalen fenomeen.</p> <p>3.3 We stellen een beeld op van de drugsproblematiek in de gemeente Raalte, zodat zo nodig een gerichte aanpak opgezet kan worden.</p> <p>3.4 We zetten met een lokale werkgroep van in- en externe partners het project Veilig Buitengebied voort. We focussen in eerste instantie op het afstemmen van de samenwerking en bereiden in ieder geval een integrale actie voor, in de vorm van voorlichting of gericht op voorkomende knelpunten.</p> <p>3.5 We zorgen ervoor dat het instrumentarium om barrières op te kunnen werpen tegen ondermijnende criminaliteit op orde is.</p>	
Toelichting:	Bij de actualisatie van het Bibobbeleid is gebleken dat de uitvoeringscapaciteit onvoldoende is. Dit wordt meegenomen bij de integrale afweging van de Begroting 2025.	

Doel:	4. Het bevorderen van de digitale veiligheid van de gemeente Raalte als geheel met specifieke aandacht voor het versterken van de digitale weerbaarheid met behulp van reeds ontworpen/te ontwerpen instrumenten en middelen die aansluiten bij de verschillende doelgroepen.		
Acties:	4.1 We nemen deel aan de activiteiten die vanuit het regionale plan van aanpak digitale veiligheid worden uitgevoerd. 4.2 Het regionale risicoprofiel is uitgebreid met onder andere 'digitale ontwrichting', waarmee de komende jaren via de strategische beleidsagenda ook aandacht is voor dit risico. Er vindt onder andere een Regionaal Beleidsteam (RBT) oefening cyber plaats.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. We zetten in op de naleving van de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente.		
Acties:	5.1 De boa's worden op basis van het Vergunningverlening, Toezichten en Handhaving (VTH) uitvoeringsbeleid, ingezet op samenleving gestuurd en risicogestuurd toezicht. In het kader van het KVO surveilleren de boa's in het winkelgebied. Daarnaast reageren ze op meldingen van inwoners. 5.2 In 2024 gaan we verder met de thematische aanpak op een aantal gebieden. Gedacht wordt aan het stimuleren van goed stookgedrag, gebiedsgerichte aanpak van parkeeroverlast door werkbusjes en het tegengaan van overlast van hondenpoep.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. Als gemeentelijke organisatie en als inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.		
Acties:	6.1 Om goed voorbereid te zijn op rampen en crisis, organiseren we in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen. Daarnaast onderzoeken we hoe ingezet kan worden op het voorkomen van, maar ook de aanpak van ontstane maatschappelijke onrust. 6.2 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's, genoemd in de Beleidsagenda 2023-2026 van de Veiligheidsregio IJsselland. We zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Brandweer Heino De brandweerkazerne in Heino voldoet niet meer aan de huidige functionele behoeften van de brandweer. Het pand is verouderd, niet duurzaam en er is asbest aangetroffen, waardoor de kazerne gesloten is. Daardoor is de noodzaak van een nieuwe brandweerkazerne vergroot. De Veiligheidsregio is bezig met het vastgoedbeleid. Op basis van de globale schouw, asbestconstatering en haalbaarheidsstudie wordt ervoor gekozen het scenario voor nieuwbouw in Heino verder uit te werken. Voorgesteld wordt vooruitlopend op de begrotingsbehandeling het ontwerp verder uit te werken, het bestemmingsplan en onderzoeken uit te voeren en aanbestedingsstukken gereed te maken voor aanbesteding. Verwachte kosten komen uit op € 30.000.

Door de aanwezigheid van losse asbestdelen is er besloten om over te gaan naar tijdelijke huisvesting totdat er een nieuwe brandweerkazerne is gerealiseerd. Hierbij is afgesproken dat de kosten voor tijdelijke huur worden gedragen door de Veiligheidsregio IJsselland. Hierdoor komen de huuropbrengsten voor gebruik van het huidige gebouw te vervallen, wat gelijk staat aan € 33.000 in 2024.

Toelichting Voorgesteld wordt eenmalig € 30.000 beschikbaar te stellen als extra voorbereidingskrediet om voorbereidingen op te pakken. Daarnaast wordt voorgesteld eenmalig € 33.000 beschikbaar te stellen voor de vervallen huuropbrengsten.

Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: De gemeente wordt steeds meer als gewaardeerd partner gezien en inwoners waarderen de gemeentelijke dienstverlening. We zorgen dat onze dienstverlening voor iedereen toegankelijk is. Raalte zet zich in om in goed contact met haar inwoners te zijn en blijven. Met participatie als middel om tot beter beleid of een gedragen initiatief te komen en met verbinding als middel om continu het gesprek te voeren. We vinden het belangrijk dat iedereen gehoord wordt. Daarom zetten we in dit programma in op de versterking van het contact met de samenleving en het verbeteren van onze dienstverlening.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We willen als gemeente Raalte een inclusieve gemeente zijn die in verbinding staat met de inwoners.		
Acties:	1.1 We blijven actief doorgaan met luisteren naar de vraag achter de vraag, denken mee in hoe het wél kan en bij ideeën en initiatieven blijven we naast inwoners en initiatiefnemers staan. 1.2 De verbinders hebben een belangrijke rol in het contact met de samenleving. De verbinders gaan actief naar de dorpen en initiatiefnemers toe. Ze staan midden in de samenleving, ze weten wat er leeft en zijn benaderbaar. 1.3 We koersen verder op de ontwikkeling van participatie; met een verdieping van het vraagstuk waarin de rol van de raad, samenleving en inclusiviteit in een doordacht proces centraal staan. 1.4 Het Digipanel benutten we voor actuele vraagstukken, zodat we snel een mening hebben van inwoners uit onze kernen of wijken.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	2. Wij zijn en blijven voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en mede-overheden een gewaardeerd partner.	
Acties:	<p>2.1 We willen dat inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners makkelijk met ons in contact kunnen komen. Onze communicatie is daarom op alle fronten leesbaar en begrijpelijk, met een menselijke toon. De digitale informatie op onze website en andere kanalen maken we toegankelijk voor iedereen. In het persoonlijk contact blijven we het verschil maken door te luisteren naar de behoefte van de inwoner, hierop in te spelen en te denken in mogelijkheden.</p> <p>2.2 We werken voor onze digitale dienstverlening de komende jaren toe naar een omnichannel kanaalstrategie. Hierin staat de klant centraal en draaien alle communicatiekanalen om de klant. In 2024 wordt het nieuwe contactplatform geïmplementeerd en zijn we bezig met de voorbereiding op het Klant Interactie Service Systeem en de MijnRaalte-omgeving. Daarnaast optimaliseren we het klantcontact via bestaande kanalen, zoals telefonie of livechat, en onderzoeken we in hoeverre nieuwe kanalen aanvullend kunnen zijn voor de dienstverlening.</p> <p>2.3 We gaan cyclisch monitoren hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening en toegang ervaren, zodat we gericht, op basis van feedback van buiten, kunnen blijven verbeteren.</p>	
Toelichting:	2.2 De (digitale) dienstverlening is een meerjarig programma waarin al verschillende stappen zijn gezet. Het programma bestaat uit meerdere sporen en onderliggende projecten. In 2024 vindt onder andere de implementatie van het contactplatform plaats. Hiervoor staat heden € 144.589 incidenteel en € 25.981 structureel geraamd. Naast de huidige raming is € 38.582 incidenteel en € 31.000 structureel benodigd. Dit bestaat uit hogere kosten door aanbesteding en een correctie op de huidige raming. Voorgesteld wordt het DOWR-ICT budget te verhogen met € 38.582 incidenteel en € 31.000 structureel, waarbij de incidentele post gedekt kan worden uit de egalisatiereserve DOWR.	

Doel:	3.De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit inwoners.	
Acties:	3.1 We blijven samenwerken met het onderwijs om actief burgerschap te stimuleren en docenten te enthousiasmeren voor het jaarlijkse scholierendebat en debat in de klas. 3.2 We geven uitvoering aan het statuut waarin de raad en het college afspraken hebben gemaakt over de onderlinge samenwerking, over de manier waarop verantwoording en democratische controle plaatsvinden en over de informatievoorziening. Daarnaast leggen we in heldere taal uit welke besluiten door het college of de raad zijn genomen. 3.3 We geven uitvoering aan de raadsagenda.	
Toelichting:	N.v.t.	

3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule
Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

3.3.1 Treasury

Renteresultaat 2024

De rekeningresultaten van de gemeente zijn de laatste jaren behoorlijk positief, deze resultaten zijn voor een groot deel in de reserves gestort. De betalingen voor de investeringen verlopen langzamer dan verwacht. Hierdoor kan de gemeente externe financiering uitstellen en zijn we zelfs in staat (tijdelijk) gelden uit te zetten bij de (rijks)schatkist en collega gemeenten. De verwachting was dat de Europese Centrale Bank begin dit jaar de rente zou verlagen. Deze verwachte verlaging is in ieder geval met een aantal maanden uitgesteld. Hierdoor heeft de gemeente over de tijdelijke overliquiditeit al redelijk wat rente inkomsten gerealiseerd. Naar verwachting is het dit jaar niet noodzakelijk om externe financiering aan te trekken en is een aanspraak op de stelpost rente schommelingen (€ 350.000) niet noodzakelijk. Hierdoor ontstaat er een renteresultaat van € 750.000.

Voorgesteld wordt € 750.000 rentevoordeel ten gunste te brengen van het zomernotaresultaat.

3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

In het onderstaande overzicht zijn de gevolgen van de meicirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2023 voor het begrotingsjaar 2024 in beeld gebracht. Per saldo een positieve bijstelling van € 1,97 mln. Het voordelige resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een compensatie voor loon-en prijsontwikkeling, hogere afrekening BTW-compensatiefonds en een positieve bijstelling van maatstaven, waaronder aantal inwoners 75+ en aantal huishoudens met laag inkomen.

In de raadinformatienotitie van de meicirculaire 2024 bent u verder geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2024 voor de periode 2024-2028. Na aftrek van de stelposten is het resultaat € 0,74 mln. negatief in 2025, + € 1,53 mln. in 2026, + € 2,39 mln. in 2027 en + € 2,66 mln. in 2028.

De mutaties met betrekking tot de algemene uitkering voor de periode 2024-2028 zijn verwerkt in het financiële overzicht van deze zomernota.

Algemene uitkering (exclusief Integratie-uitkering sociaal domein)

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	S/E	Bedrag
Resultaat uitkeringsjaar 2024		
Raming begroting 2024-2027 (o.b.v. meicirculaire 2023)	S	69.720.000
Raming zomernota 2024 (o.b.v. meicirculaire 2024)	S	71.899.000
Brutoresultaat		-2.179.000
Op te nemen (te reserveren) stelposten 2024		
Uitvoeringskosten omgevingswet	E	215.000
Compensatie invoering hogere landelijke tarieven jeugdbescherming	S	60.000
Bijzonder bijstand en vroegsignalering	E	59.000
Dienstverlening armoede en schulden	S	48.000
Energieprestatie gebouwen	S	8.000
Uitbreiding rijksvaccinatieprogramma (kinkhoest)	S	8.000
Overig	E	12.000
Hogere inkomst BTW compensatiefonds	S	-200.000
Totaal op te nemen stelposten		210.000
Totaalresultaat meicirculaire 2024		-1.969.000

Toelichting op te nemen stelposten als gevolg van taakmutaties

Uitvoeringskosten omgevingswet

Er is in 2024 € 215.000 beschikbaar gesteld voor het behalen van de gestelde eisen in de Omgevingswet.

Verlaging caseload jeugdbescherming

Er is vanuit het rijk structureel € 60.000 beschikbaar gesteld ter compensatie van 50% van hogere kosten als gevolg van de invoering van een landelijk tarief voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. De overige € 60.000 komt voor rekening van Raalte. Het hogere landelijk tarief is ingevoerd om de werkdruk te verlagen.

Bijzonder bijstand en vroegsignalering

Er is eenmalig € 59.000 beschikbaar gesteld om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen.

Dienstverlening aanpak armoede en schulden

Er is € 48.000 in 2024 en vanaf 2025 structureel € 38.000 beschikbaar gesteld om de dienstverlening op het gebied van armoede en schulden te verbeteren.

Hogere inkomst BTW compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. De ruimte onder het plafond BCF (wanneer gemeenten minder BTW declareren dan vastgestelde plafond) wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. In de begroting 2024 is een structurele inkomst BCF van € 0,3 mln. begroot. In 2023 was de werkelijke inkomst BCF met € 1,06 mln. aanzienlijk hoger. Gemiddeld over de afgelopen 6 jaar is de toevoeging € 0,53 mln. geweest.

Bij de zomernota 2024 wordt daarom voorgesteld om de nog te ontvangen post BCF met € 0,2 mln. te verhogen naar € 0,5 mln. structureel. Dit ligt ook in lijn met het opnemen van een stelpost van 50% van werkelijke inkomst van het afgelopen jaar.

Integratie uitkering Sociaal domein

De Integratie-uitkering Sociaal domein bestaat uit:

- Integratie-uitkering participatie (Sociaal Werkvoorziening en beschut werk)

In onderstaande tabel is de ontwikkeling in 2024 van de integratie-uitkering sociaal domein weergegeven. De integratie-uitkering participatie is met € 543.000 positief bijgesteld als gevolg van toekenning van loon-en bijstelling 2024 en een extra tegemoetkoming voor financiële uitdagingen bij sociaal ontwikkelbedrijven in 2024

Integratie-uitkering sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2024 (na meicirculaire 2023)	Saldo
Integratie-uitkering participatie	4.210.000	4.753.000	-543.000
Resultaat	4.210.000	4.753.000	-543.000

3.3.3 Overige baten en lasten

Vervallen reserve

De gevormde reserve voor ICT mag vervallen. Dit is een oude reserve die destijds gebruikt voor dekking van onvoorzene ICT-kosten. Inmiddels wordt hier de egalisatiereserve DOWR voor gebruikt. Ultimo 2023 stond op de betreffende reserve een saldo van € 103.064, wat ten gunste mag komen van de algemene bestemmingsreserve.

Beschikbaar te stellen kredieten

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen met betrekking tot beschikbaar te stellen kredieten. Dit in totaal voor een bedrag van ca. € 2,11 mln. Hiervoor is dekking binnen de bestaande begroting.

Kleine en administratieve wijzigingen in budgetten

Bij de zomernota zijn nog enkele budgetten met een gering bedrag aangepast aan de werkelijk te verwachten baten en/of lasten. Daarnaast zijn administratieve wijzigingen verwerkt.

Voorgesteld wordt deze wijzigingen, per saldo een structureel nadeel van € 15.778 in 2024 aflopend naar € 3.167 in 2028 en een incidenteel voordeel in 2024 van € 16.660, te ramen.

Hoofdstuk 4: Investeringskredieten

4.1 Inleiding

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van het totaal van investeringskredieten bij de zomernota 2024.

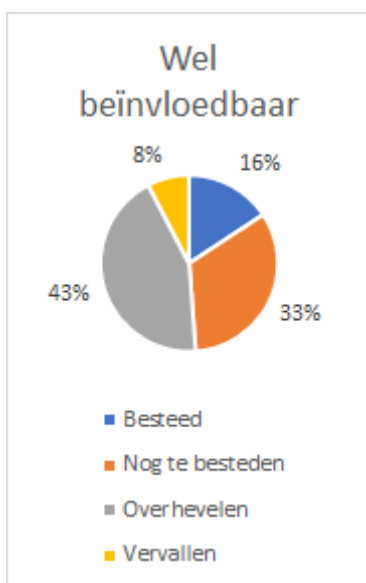
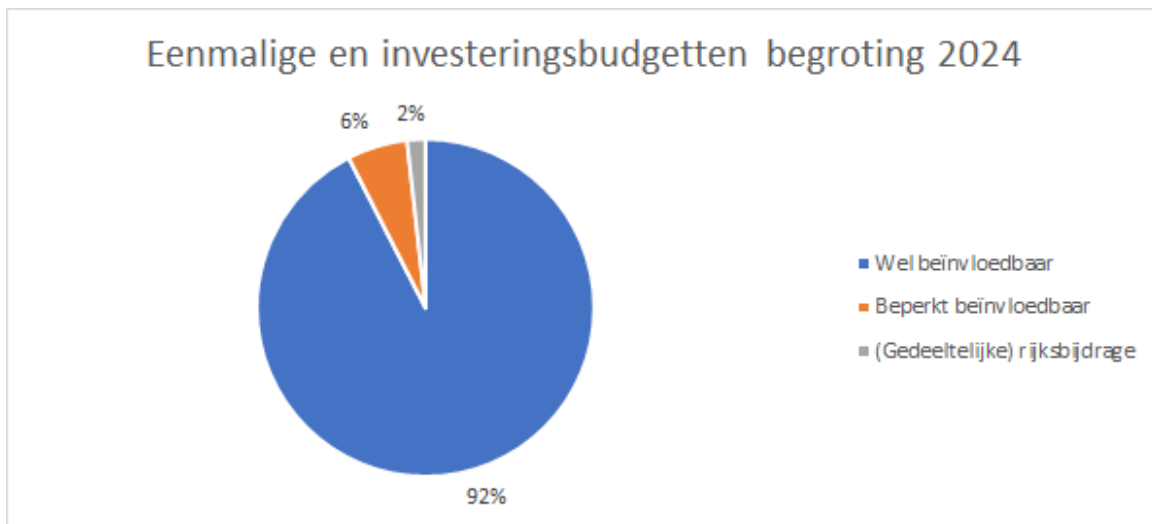
Planning van investeringskredieten 2024 (lasten)

Bedragen in €	S=structureel E=eenmalig						- is voordeel
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal	
Totaal investeringskredieten 2024	30.432.319	11.976.202	6.161.243	3.316.735	162.752	52.049.251	
Werkelijk uitgegeven medio 2024	5.862.396	0	0	0	0	5.862.396	
Nog beschikbaar juli 2024	24.569.923	11.976.202	6.161.243	3.316.735	162.752	46.186.855	
Beïnvloedbaar	23.715.004	11.232.282	5.914.463	3.048.735	162.752	44.073.236	
Beperkt beïnvloedbaar	1.597.320	598.920	84.114	150.000	0	2.430.354	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	-742.401	145.000	162.666	118.000	0	-316.735	
Bijstelling planning bij zomernota 2024	-	11.208.234	-78.612	260.000	40.000	-4.034.232	
	15.463.854						
Beïnvloedbaar	-	10.472.954	-268.612	200.000	0	-3.990.504	
	14.394.846						
Beperkt beïnvloedbaar	-1.069.008	735.280	190.000	60.000	40.000	-43.728	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0					0	
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota 2024	9.106.069	23.184.436	6.082.631	3.576.735	202.752	42.152.623	
Beïnvloedbaar	9.320.158	21.705.236	5.645.851	3.248.735	162.752	40.082.732	
Beperkt beïnvloedbaar	528.312	1.334.200	274.114	210.000	40.000	2.386.626	
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	-742.401	145.000	162.666	118.000	0	-316.735	

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 24-06-2024

De gegevens in bovenstaande tabel worden hieronder weergegeven in grafieken.

4.2 Exploitatievoordeel doorschuiven kredieten

Bij de tussentijdse rapportage worden alle kredieten beoordeeld en wordt ook nagegaan of de realisatie (van de uitgaven) volgens de planning verlopen. In totaal wordt er ruim € 13 mln. doorgeschoven naar 2025 en verder. Hiervan is circa € 12 mln. beïnvloedbaar en € 1 mln. beperkt beïnvloedbaar.

Voor de kredieten waar wij als gemeente invloed op hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Nieuwbouw Bernadetteschool Heeten € 2.267.398
- Afkoppelen HWA Zwolseweg en Dorpsstraat € 1.617.872
- Schoonhetenseweg wegen € 1.000.000
- Verduurzaming maatschappelijk vastgoed € 918.018
- Renovatie St. Jozefschool Nieuw Heeten € 914.821
- Lokale aanpak isolatie € 800.000
- Renovatie de Linde Laag Zuthem € 646.000
- MIP Zwolseweg en Dorpsstraat € 476.081
- Tennet Tracé € 442.469

- Transformatiebudget Sociaal domein € 410.000
- Hoogwerker/elektr. giek € 405.000
- Verkeersagenda/meldingen 2024 € 333.852
- Vrachtwagen € 305.000
- Drukriolering 2024 € 250.000
- Programma mobiliteit € 200.000

Voor de kredieten waar wij als gemeente maar beperkt of geen invloed hebben, zijn de belangrijkste overhevelingen:

- Meekoppelen en stimuleren 2024 € 276.448

Als gevolg van het doorschuiven van de kredieten bij de zomernota is een rentevoordeel ontstaan in 2025 van € 39.194 en een nadeel van € 8.082 in 2026 en € 7.752 in 2027 en verder. Ook is er een afschrijvingsvoordeel ontstaan in 2024 van € 11.220, in 2025 van € 91.479, een nadeel van € 17.758 in 2026 en van € 13.998 in 2027 en verder.

Er vervalt een investeringsbedrag van ca. € 4 mln., wat grotendeels veroorzaakt wordt door het krediet van het gemeentehuis in de jaren 2024 t/m 2026. Respectievelijk € 2,2 mln., € 1,1 mln. en € 700.000. Daarnaast zijn bij de jaarrekening 2023 kredieten doorgeschoven, welke effect hebben op het begrotingssaldo en daarom aan de orde komen in de zomernota. Het voordeel van het doorschuiven is in 2024 € 115.634, € 14.327 in 2025, een nadeel van € 8.268 in 2026, € 9.817 in 2027 en € 9.810 vanaf 2028. Tot slot zijn er diverse correcties doorgevoerd om de aansluiting tussen financiële administratie en de activamodule te borgen. Kredieten die zich afwickelen via reserves en voorzieningen hebben geen direct gevolg voor de exploitatie. Hetgeen in onderstaande tabel is het netto effect op het saldo van de zomernota. De totalen zijn verwerkt in bijlage 1 'Financieel overzicht'.

Bedragen in €		- is voordeel				
Omschrijving	E/S	2024	2025	2026	2027	2028
Kapitaallasten i.v.m. doorschuiven kredieten bij jaarrekening 2023	S	-21.158	6.298	9.346	10.889	10.882
	E	-94.476	-20.625	-1.078	-1.072	-1.072
Doorschuiven eenmalige kredieten bij Zomernota 2024	E	-521.422	234.000	50.000	237.422	-
Rentevoordeel doorschuiven kredieten bij Zomernota 2024	S	-	4.507	8.082	7.752	7.752
	E	-	-43.701	-	-	-
Afschrijvingsvoordeel doorschuiven kredieten bij Zomernota 2024	S	-	-20.686	14.008	13.998	13.998
	E	-11.220	-70.793	3.750	-	-
Vervallen kredieten bij Zomernota 2024	S	118.148	47.599	-77.515	-77.406	-77.406
	E	131.413	-134.020	-27.498	-	-
Correctie raming	S	-97	-97	-97	-97	-97
	E	-8.832	5.219	-29.697	-26.335	-
Totaal	S	96.893	37.621	-46.176	-44.864	-44.871
	E	-504.537	-29.920	-4.523	210.015	-1.072

Hoofdstuk 5: Paragrafen

5.1 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

5.1.1 Organisatie

Onze organisatie zet zich onverminderd in om de ambities te realiseren in het kader van de strategische opgaven, grote maatschappelijke vraagstukken en daarbij ook de reguliere taken te blijven uitvoeren. Er staat hierbij continu spanning op het in balans houden van deze ambitie en de realisatiekracht van de organisatie.

Wij zetten in op het maximaal bijschakelen van de benodigde capaciteit. We anticiperen hierbij op toekomstige ontwikkelingen. Omdat ervaren krachten vinden in de huidige arbeidsmarkt lastig is, zetten we hierbij steeds meer in op het aantrekken van junioren/starters en mensen zonder gemeentelijke ervaring die wij zelf verder opleiden.

We varen hierbij scherp aan de wind wat betreft de uitnutting van het loonsom. In tegenstelling tot andere jaren is de verwachting dat we dit jaar deze volledig inzetten en mogelijk zelfs overschrijden.

Ook de beschikbare opleidingsbudgetten worden maximaal ingezet. Om meer flexibiliteit te hebben in de inzet van middelen voor ontwikkeling is het nodig ook de reserve SPP hier voor in te kunnen zetten. Voorgesteld wordt om de reikwijdte van de reserve SPP voor dit doel te verruimen conform het in bijlage 3.1 opgenomen format.

5.1.2 't Nieuwe Roalter werken

In januari 2022 heeft de raad ingestemd met het beschikbaar stellen van meerdere kredieten voor de verbouwingsplannen van het huidige gemeentehuis en akkoord te gaan met de uitvoering van de resterende acties van de verduurzaming van het gemeentehuis.

Inmiddels zijn we enige jaren verder en heeft er een scenario onderzoek plaatsgevonden naar de toekomst van het gemeentehuis. Op basis van dit onderzoek heeft de gemeenteraad in februari 2024 besloten tot een verdere uitwerking van het scenario 'nieuwbouw op een andere locatie'.

Bovenstaande betekent dat de in 2022 beschikbaar gestelde kredieten en de resterende acties voor de verduurzaming van het huidige gemeentehuis niet meer (volledig) van toepassing zijn op de actuele situatie. Vandaar dat voorgesteld wordt om de kredieten die bedoeld waren voor de verbouw van het gemeentehuis (bouwkundig, inrichting en technische installaties) volledig terug te ramen. Wel zijn er op deze 3 kredieten advies- en proceskosten geboekt (totaal bijna € 300.000) welke in 2024 in één keer afgeboekt worden. Door de nieuwe plannen kan het immers niet meer op de balans blijven staan.

Het krediet voor het binnenklimaat blijft wel bestaan. Hierop zijn reeds investeringen van af geboekt (€ 300.000) en ook de komende jaren zullen hierop enkele noodzakelijke investeringen

nodig zijn (€ 300.000). Concreet betekent dit dat het oorspronkelijke krediet zal worden terug geraamd van € 1,7 mln. naar € 600.000.

Qua kapitaallasten levert dit vanaf 2026 een 'besparing' op van circa € 55.000 structureel. De effecten van de vrijvallende kapitaallasten zijn verwerkt binnen hoofdstuk 4 'Investeringskredieten'.

Om het gebouw qua inrichting de komende jaren op een goede manier te kunnen blijven gebruiken zullen er enkele noodzakelijke investeringen plaats moeten vinden. Het voorstel is om hiervoor eenmalig € 100.000 beschikbaar te stellen. Dekking hiervoor wordt gevonden in de stelpost 'Overhead Facilitair'.

Tenslotte worden er voor het onderzoek naar de (eventuele) nieuwbouw van het gemeentehuis onderzoekskosten gemaakt. Inschatting is dat hiervoor over 2024 en 2025 in totaal € 150.000 benodigd is. Voorstel is om hiervoor een nieuw krediet beschikbaar te stellen, waarvan de kapitaallasten (circa € 33.000 met een afschrijvingstermijn van 5 jaar) gedekt worden door een deel van de vrijvallende kapitaallasten uit de terug geraamde kredieten (zie hierboven). Zodra de vervolgplannen voor de (eventuele) nieuwbouw concreet zijn zal er, naast het feit dat de raad op de hoogte gehouden wordt, logischerwijs een raadsvoorstel volgen.

5.2 Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.2.1 Inleiding

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 (Onderwijs, werk en inkomen) en 4 (Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp).

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken van de Wmo, jeugd en participatie. We geven de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024 weer.

5.2.2 Sociaal domein breed

Vanaf 2015 is budgetneutraliteit per pijler Wmo, jeugd en participatie binnen het sociaal domein het uitgangspunt. De resultaten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. In onderstaande tabel is het resultaat Wmo, Jeugd en participatie weergegeven. Hieruit blijkt dat er in 2024 een nadeel van € 181.000 wordt verwacht op de Wmo, een nadeel van € 2.457.000 op de jeugd en een voordeel van € 322.000 op participatie. In het vervolg van de paragraaf worden de resultaten per pijler verder toegelicht.

Resultaat Sociaal domein

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2024	Bijgestelde begroting zomernota 2024	Saldo
Wmo-taken	0	181.000	181.000
Jeugdhulp	511.000	2.457.000	1.946.000
Participatie	258.000	-322.000	-580.000
Totaal	769.000	2.316.000	1.547.000

5.2.3 Stand van zaken Wmo

In onderstaande tabel is weergegeven dat er in 2024 een nadelig resultaat van € 181.000 wordt geprognosticeerd op de Wmo-taken. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een stijging van de kosten van de huishoudelijke hulp als gevolg van een doorgevoerde tariefswijziging per 1 juli 2024 en door een verwachte stijging van circa 8% aan ingezette uren huishoudelijke hulp. Mede hierdoor stijgen de kosten van individuele voorzieningen Wmo met € 452.000. Doordat de kostenstijging een gevolg is van prijsmutatie en volumeontwikkeling wordt er voorgesteld om € 345.000 aan de Wmo-middelen toe te voegen ten laste van de in de begroting 2024 opgenomen stelpost prijsmutaties en volumeontwikkeling. Het negatieve resultaat van € 181.000 wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Wmo-taken

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2024	Bijgestelde begroting zomernota 2024	Mutaties 2024
Middelen Wmo-taken	11.024.000	11.024.000	0
Toevoeging stelpost loon/prijs- en volumeontwikkeling ivm tarief-en volumestijging Huish.hulp		345.000	-345.000
Totaal middelen	11.024.000	11.369.000	-345.000
Formatie en algemene voorzienngen	1.600.000	1.674.000	74.000
Individuele voorzieningen	9.424.000	9.876.000	452.000
Totaal uitgaven	11.024.000	11.550.000	526.000
Resultaat Wmo-taken	0	181.000	181.000

5.2.4 Stand van zaken Jeugd

In onderstaande tabel is weergegeven dat het resultaat jeugd negatief is bijgesteld van € 511.000 negatief naar € 2.457.000 negatief. Een negatieve bijstelling van € 1.946.000. Het resultaat wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein. De negatieve bijstelling wordt veroorzaakt doordat we een stijging zien van de kosten van specialistische jeugdvoorzieningen.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven jeugdhulp

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2024	Bijgestelde begroting zomernota 2024	Mutaties 2024
Middelen Jeugdhulp	14.218.000	14.218.000	0
Landelijke tarief jeugdbescherming (GI)	0	120.000	-120.000
Hogere prijsstijging spec. Jeugd		109.000	-109.000
Totaal middelen	14.218.000	14.447.000	-229.000
Formatie en algemene voorzieningen	2.499.000	2.399.000	-100.000
Specialistische jeugdvoorzieningen	12.587.000	14.505.000	1.918.000
Taakstelling jeugd (herv. Agenda)	-357.000	0	357.000
Totaal uitgaven	14.729.000	16.904.000	2.175.000
Prognose resultaat Jeugd	511.000	2.457.000	1.946.000

Er zijn een aantal oorzaken van de hogere kosten van specialistische jeugdvoorzieningen en daarmee samenhangend het negatieve resultaat op jeugd:

- Invoering van landelijke tarieven voor Gecertificeerde Instelling (GI). Zij voeren de jeugdbescherming en jeugdreclassering uit en doordat de caseload per medewerker omlaag gaat is het tarief gestegen. Dit wordt voor 50% gecompenseerd vanuit het rijk.
- In 2023 is een transformatieconvenant opgesteld met aanbieders van specialistische zorg. De uitwerking hiervan kwam in 2023 en begin 2024 nog moeilijk van de grond. In 2024 is hier vanuit de regio (aanbieders en gemeenten) steeds meer aandacht voor middels initiatieven die bijdragen aan de transformatie opgaven. We zien dat de financiële doorvertaling hiervan nog tijd kost.
- Toename van een aantal dure cliënten/ complexe casussen. Er is bijvoorbeeld 1 jeugdige waarvoor we op jaarbasis € 700.000 aan kosten hebben, omdat gecontracteerde aanbieders geen plek hadden voor de jeugdige en er daarom met behulp van ongecontracteerd aanbod een maatwerkplek gecreëerd is.
- Stijging aantal unieke cliënten in specialistische jeugdhulp.
- Hogere kosten als gevolg van de invoering woonplaatsbeginsel jeugd.
- Landelijke en regionale ontwikkelingen: er wordt gestuurd op afbouw van JeugdzorgPlus, echter het aanbod van intensieve ambulante begeleiding en kleinschalig wonen is nog ontoereikend en onsamenhangend. Het gevolg is dat er dure maatwerkoplossingen of stapeling van aanbod wordt ingezet.
- Inkoopmodel jeugd: Er vinden nog altijd aanpassingen van tarieven jeugd plaats via RSJ naar hogere intensiteiten. Daarnaast worden bijvoorbeeld bij zorgboerderijen hoge tarieven gevraagd terwijl er kinderen zitten met een relatief lichte zorgvraag.
- De begrote taakstelling voor maatregelen hervormingsagenda jeugd worden in 2024 naar verwachting niet behaald.
-

5.2.5 Stand van zaken Participatie

In onderstaande tabel zijn de middelen en uitgaven voor participatie inkomensdeel (uitkeringen, bijzondere bijstand en minima), Sociale Werkvoorziening (SW) en re-integratie weergegeven. Vanuit het rijk zijn zowel voor inkomensdeel (rijksbijdrage BUIG) als SW meer middelen beschikbaar gesteld. Vanaf 2024 is er vanuit het rijk een nieuw verdeelmodel BUIG ingevoerd wat positief uitpakt voor Raalte. Daarnaast worden we gecompenseerd voor hogere aantallen statushouders en meer verstrekte loonkostensubsidies. De hogere rijksbijdrage SW is een gevolg van loon- en prijscompensatie en een extra tegemoetkoming voor de financiële uitdagingen die er zijn rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Ook aan de uitgavenkant zien we bij inkomensdeel en re-integratie toenemende kosten als gevolg van instroom statushouders en meer verstrekte loonkostensubsidie. Bij de SW zijn er minder inkomsten bij Stichting Werk Raalte onder andere als gevolg van terugloop van werk bij beschermt. Per saldo is er een verwacht voordeel van € 322.000, dat wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal domein.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Participatie

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2024	Bijgestelde begroting zomernota 2024	Mutaties 2024
Middelen inkomensdeel	8.602.000	9.141.000	-539.000
Middelen SW	4.290.000	4.797.000	-507.000
Middelen re-integratie/beschut	505.000	541.000	-36.000
Totaal middelen	13.397.000	14.479.000	-1.082.000
Uitgaven inkomensdeel	8.691.000	8.974.000	283.000
Uitgaven wet Sociale Werkvoorziening	4.459.000	4.555.000	96.000
Re-integratie uitgaven	505.000	628.000	123.000
Totaal uitgaven	13.655.000	14.157.000	502.000
Prognose inkomensdeel	89.000	-167.000	-256.000
Prognose resultaat SW	169.000	-242.000	-411.000
Prognose resultaat re-integratie	0	87.000	87.000
Prognose resultaat Participatie	258.000	-322.000	-580.000

5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve sociaal domein weergegeven. Per 1 januari 2024 is er € 7.128.000 beschikbaar. Na toevoegingen en onttrekkingen van alle resultaten is het verwachte saldo per 31 december 2024 € 3.857.000. Vanaf 2025 is er nog € 410.000 aan claims op de reserve. Na aftrek van deze claims is er nog € 3.447.000 beschikbaar.

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Reserve Sociaal domein	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2024			7.128.000
Prognose resultaat Wmo-taken		181.000	
Prognose resultaat Jeugd		2.457.000	
Prognose resultaat bijstandsverlening (PW)	167.000		
Prognose resultaat WSW	242.000		
Prognose resultaat re-integratie middelen		87.000	
Transformatiebudget		676.000	
ICT-uitvoeringsplan sociaal		279.000	
Totaal	409.000	3.680.000	
Verwachte stand per 31-12-2024			3.857.000
Claims 2025 en verder			
Restant transformatiebudget		410.000	
Stand na aftrek claims			3.447.000

5.2.7 Resumé

Bij de overheveling van de taken voor het sociaal domein in 2015 is besloten dat de taken budgetneutraal worden uitgevoerd. Dit betekent dat jaarlijks de voor- en nadelen worden vereffend via de reserve Sociaal domein. Voor 2024 is de huidige prognose een nadeel van € 181.000 op de Wmo, een nadeel van € 2.457.000 op de jeugd en een voordeel van € 322.000 op participatie. Daarnaast zijn er onttrekkingen aan de reserve vanuit ICT-kosten voor sociaal van € 289.000 en vanuit het transformatiebudget € 676.000, waar onder andere de tijdelijke formatie-uitbreiding CJG uit bekostigd wordt. De verwachte stand van de reserve eind 2024 is € 3.857.000.

Wanneer de kosten in de jeugd zich de komende jaren op het huidige kostenniveau of daarboven blijven en de besparing vanuit de hervormingsagenda jeugd niet wordt behaald, zal er een structureel tekort ontstaan op de jeugdmiddelen en zal de reserve Sociaal domein de komende jaren uitgeput raken. Veel maatregelen uit de hervormingsagenda jeugd zijn in Raalte al doorgevoerd in het voorveld jeugd en wanneer de jeugdwet niet wordt aangepast, is het de verwachting dat ingeboekte besparingen niet worden behaald. In het tweede kwartaal van 2024 wordt door Berenschot onderzocht welke maatregelen er binnen het sociaal domein doorgevoerd kunnen worden om de kosten in het sociaal domein terug te dringen. In de begroting 2025 wordt een verdere doorkijk gegeven van het financieel perspectief in het sociaal domein en welke maatregelen genomen worden om het tekort binnen het sociaal domein terug te dringen.

5.3 Oekraïne

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter en A. Kreule
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.3.1 Inleiding

De oorlog in de Oekraïne duurt voort, ook in 2024 zijn gemeenten in Nederland verantwoordelijk voor de realisatie en exploitatie van opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. Dit doen gemeenten conform de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne. Deze regeling loopt op dit moment tot 4 maart 2025.

In de gemeente Raalte wordt een deel van de Oekraïense ontheemden opgevangen door particulieren, maar het merendeel in gemeentelijke opvanglocaties te weten Arkelstein (Raalte), Sallandshoeve (Nieuw Heeten), Mirtehuis (Heeten), Ramele (Raalte) en Old Heino (Heino). Naast onderdak bieden we onderwijs, zorg en begeleiden we volwassenen zo veel mogelijk naar werk.

5.3.2 Financiën

Rijksbijdrage Gemeentelijke Opvang Oekraïne

We ontvangen via een specifieke uitkering van het rijk per 1 januari 2024 een normvergoeding van € 61 per dag (exclusief leefgeld) per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor Oekraïners. In onderstaande tabel is weergegeven dat we in totaal € 6,79 mln. van het rijk ontvangen over 2024. Dit is inclusief een compensatie van het rijk voor de uitvoeringskosten en verstrekking van het leefgeld. Op basis van het huidige kostenbeeld verwachten we in 2024 € 3,96 mln. uit te geven aan huisvestingskosten, gemeentelijk uitvoeringskosten en verstrekkingen leefgeld. Per saldo resteert dan een positief resultaat van € 2,83 mln.

Prognose opvang Oekraïners

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Prognose compensatie rijk Opvang Oekraïners 2024	
Rijksbijdrage gerealiseerde opvangplekken	6.620.391
Verstrekkingen leefgeld	162.360
Uitvoeringskosten particuliere leefgeld	13.248
Totaal middelen rijk	6.795.999

Prognose kosten opvang Oekraïners 2024

Huisvestingskosten Gemeentelijke opvanglocaties Oekraïne(huur, energie, beveiliging)	2.149.000
Interne en externe uitvoeringskosten	1.330.248
Overige kosten (inventaris, vervoer, tolk, onvoorzien.)	323.000
Leefgeld gemeentelijke en particuliere opvang	162.360
Totaal kosten	3.964.608

Voordelig saldo -2.831.391

De redenen voor het verwachte voordelig saldo is dat de normvergoeding van het Rijk hoger ligt dan de uitvoeringskosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Bijvoorbeeld door de relatief lage huisvestingskosten, in vergelijking met andere gemeenten die ook hotels of woonschepen gebruiken als huisvesting.

Reserve vluchtelingen en statushouders

De stand van de reserve is € 1,5 mln. na aftrek claims € 0,41 mln. voor kosten taalschool (2024 t/m 2027) en voor extra uitvoeringscapaciteit in 2024. Op basis van de huidige prognose is er een voordelig resultaat van € 2,83 mln. in 2024 op de opvang van Oekraïners. Indien dit bedrag bij de jaarrekening 2024 wordt toegevoegd, is de stand van de reserve ultimo 2024 € 4,33 mln. Gezien de ontwikkeling rondom de doorstroomvoorziening Den Alerdinck (statushouders), extra benodigde personele inzet rondom statushouders de komende jaren en extra werkzaamheden bijvoorbeeld rondom de eigen bijdrage Oekraïne wordt rekening gehouden met toekomstige claims van circa € 2 mln. op de reserve. Daarnaast zijn er nog onzekerheden met betrekking tot de huisvesting van de vluchtelingen en bijbehorende kosten. Voorgesteld wordt om € 1 mln. af te romen van de reserve. We verwachten dat de resterende reserve voldoende is om de risico's omtrent de vluchtelingenopgaven op te vangen.

5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

5.4.1 Inleiding

In de Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2024 wordt de voortgang van de ruimtelijke plannen binnen de gemeente Raalte beschreven. Conform de Nota Grondbeleid en de geldende BBV-voorschriften dienen de grondexploitaties van de lopende plannen jaarlijks herzien te worden. Deze geactualiseerde grondexploitaties maken eveneens onderdeel uit van de Projectenrapportage.

De Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2024 maakt onderdeel uit van de Zomernota 2024 en wordt derhalve gelijktijdig vastgesteld.

5.4.2 Algemeen

5.4.2.1 Woningbouw

We zien nog steeds een grote vraag naar nieuwbouwwoningen, met stijgende VON-prijzen. Dit jaar en de komende jaren staan nieuwbouwprojecten in de planning om deels aan de woningvraag te kunnen voldoen. Binnen de woningbouwprogrammering willen we daarnaast ook ruimte blijven bieden aan nieuwe kwalitatief goede nieuwbouwprojecten en maatwerk bieden in de kernen.

5.4.2.2 Bedrijvenmarkt

Het is belangrijk voor de gemeente om uitgeefbaar bedrijventerrein op voorraad te hebben om zodoende de dynamiek binnen het bedrijfsleven te kunnen accommoderen. In Raalte concentreert dit aanbod zich op de locatie De Zegge VII en in Heino de uitbreiding van bedrijventerrein Blankenfoort. Echter daar is sprake van een nog beperkt aantal beschikbare kavels.

Parameters

Bij het herzien van de grondexploitaties (GREX) is rekening gehouden met de volgende in de Grondprijnsbrief 2024 vastgestelde parameters:

Position paper 2024

	2024	2025-2026	2027 e.v
Woningprijzen (bestaande bouw)	4,00%	3,00%	2,00%
Bouwkosten	3,00%	2,00%	2,00%
GWV kosten	3,00%	2,00%	2,00%
Groenvoorziening	5,00%	2,00%	2,00%
Plankosten extern / intern	5,00%	4,00%	2,00%
Plankosten intern / uurtarief	€ 129,00		
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%
Rente grondexploitaties	1,30%	2,30%	2,30%
Grondopbrengst woningbouw	1,00%	1,00%	0,00%
Grondopbrengst bedrijventerrein	0,00%	0,00%	0,00%

Normbedragen 2024	Normbedrag per m ²	
	bruto opp.	netto opp.
Bouwrijp maken	22 nvt	
Woonrijp maken	13	30
Groenvoorziening	5	14
Overige		
Groenvoorziening haag	30 p/m1	
Groenvoorziening hekwerk incl. beplanting	90 p/m1	
Openbare verlichting	1.600,00 per lichtmast	
Speelvoorziening	37.500,00 per speelplek	

De genoemde normbedragen zijn door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2023 als reëel beoordeeld.

5.4.2.3 Actuele onderwerpen

Woningmarkt

Het aantal nieuw gebouwde woningen blijft al lange tijd achter bij de vraag. Door de recente stijging van de rente wordt het duurder om te bouwen en komen er minder projecten van de grond. Daarnaast zijn bouwmaterialen flink in prijs gestegen en is het nog steeds moeilijk om personeel te vinden. Ook stikstofregels bemoeilijken de bouw van nieuwe woningen.

Door de genoemde krapte op de woningmarkt zullen naar verwachting de huizenprijzen in 2024 stijgen met gemiddeld 6,7% (ABN AMRO). Gebrek aan aanbod zet een rem op het aantal transacties. Vooral voor starters is het lastig om een woning te kopen.

De verwachting is dat de huizenprijzen ook volgend jaar nog blijven stijgen. Onder andere de sterke stijging van de lonen is een belangrijke oorzaak voor de oplopende huizenprijzen. Daardoor kunnen huizenkopers steeds meer lenen.

Bedrijvenmarkt

Veel ondernemers waren door de Coronacrisis in eerste instantie terughoudend en wachtten de impact van de coronacrisis af alvorens nieuwe investeringen te doen. Langzamerhand kwam het vertrouwen terug en zijn veel ondernemers overgegaan tot aankoop van een bedrijfskavel. Thans merk je dat ondernemers door onder andere aanhoudende kostenstijgingen weer voorzichtig worden.

De belangstelling voor een nieuwe bedrijfskavel is er wel, maar door de afwachtende houding van de ondernemers leidt dit niet altijd tot daadwerkelijke verkoop.

5.4.3 Bouwgrond in exploitatie

Onderhanden werken / Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 12 actieve grondexploitaties (grex) met een gezamenlijke boekwaarde per 1 januari 2024 van afgerond € 14,4 mln., als volgt verdeeld:

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023
17	17-Franciscushof	7.072.238
46	46-Sallandse Poort	540.571
65	65-Timmermanshuis Nw. Heeten	-1.745
66	66-Molenwijk Heino	3.054.641
67	67-Luttenbergerweg Luttenberg	-123.811
68	68-Marissink Nw.Heeten	-70.989
77	77-De Zegge VII	3.269.884
79	79-'t Broeck Broekland	-469.426
84	84-Kleine Hagen fase 1	4.773
85	85-Kleine Hagen fase 2	-75.303
87	87-Lierderholthuis fase 2	-369.757
90	90-Blankenfoort III Heino	1.550.977
Totaal		14.382.051

Conform de Nota Grondbeleid en de BBV-voorschriften moeten de grexen jaarlijks geactualiseerd worden. Hieronder het resultaat van de gezamenlijke herziene grexen en exploitatieresultaat van de afzonderlijke complexen (CW = contante waarde per 1-1-2024, EW = Eindwaarde):

Resultaat grexen

Bedragen in €

CW = contante waarde / EW = eindwaarde

Resultaat	Jaarrekening 2023		Projectenrapportage 2024		Verschil	
	CW 1-1-2024	EW	CW 1-1- 2024	EW	CW 1-1- 2024	EW
Positief exploitatieresultaat	2.645.494	2.801.503	2.843.036	3.021.801	197.542	220.298
Negatief exploitatieresultaat	-2.225.352	-2.386.004	-1.545.665	-1.622.828	679.687	763.176
Totaal	420.142	415.499	1.297.371	1.398.973	877.229	983.474

Nr.	Complex	Proj.rapp. 2024 CW	Proj.rapp. 2024 EW
17	Franciscushof	427.283	462.505
46	Sallandse Poort	-603.771	-628.164
65	Timmermanshuis Nw. Heeten	-42.802	-43.658
66	Molenwijk Heino	684.104	740.496
67	Luttenbergerweg Luttenberg	474.781	503.841
68	Marissink Nw.Heeten	351.415	372.925
77	De Zegge VII	-749.292	-795.154
79	't Broeck Broekland	29.469	30.660
84	Kleine Hagen fase 1	-149.800	-155.852
85	Kleine Hagen fase 2	463.880	482.621
87	Lierderholthuis fase 2	156.076	162.381
90	Blankenfoort III Heino	256.028	266.372
Totaal		1.297.371	1.398.973

Complex Franciscushof

Door de bepaling van het definitieve ontwerp van het geluidsscherm kon de raming in de Grex hierop worden aangepast. De kostenberekening op basis van het definitieve ontwerp geeft een bedrag weer van € 1,6 mln. In de Grex was een raming voor het geluidsscherm opgenomen van € 2,9 mln. Door deze aanpassing van de raming is er nu sprake van een positief exploitatieresultaat.

Het totaal van de complexen met een negatief exploitatieresultaat (op contante waarde) is afgenomen met € 679.687. Dit betekent dat de voorziening verwachte verliezen met hetzelfde bedrag verminderd kan worden (ten gunste van de algemene reserve grondexploitaties).

Het verschil van het totaal exploitatieresultaat projectenrapportage 2024 ten opzichte van jaarrekening 2023 wordt met name veroorzaakt door:

- Een stijging van het rentepercentage vanaf 1 januari 2024 met 0,1%;
- Aanpassing nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken op basis van laatste aanbestedingen en genoemde normbedragen;
- (Positieve) aanpassing raming geluidsvoorziening complex Franciscushof door bepaling definitief ontwerp.

Voorgesteld wordt de voorziening verwachte verliezen met € 679.687 af te ramen ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie.

Kavelverkoop woningbouw

In het nieuwbouwsegment is nog steeds sprake van een grote belangstelling voor bouwkavels, waarop naar eigen idee, binnen de bestemmingsplanregels, een woning gerealiseerd kan worden.

In 2024 worden de volgende kaveluitgiften woningbouw verwacht:

- Franciscushof Zuid, fase 2
- Molenwijk fase 2
- Marissink Nieuw Heeten, fase 2

De levering van de kavels en de grondopbrengsten zullen deels in 2024 en 2025 hun beslag krijgen. Na vaststelling (medio 2024) van het bestemmingsplan Velderhof in Mariënheem zal naar verwachting de uitgifte van de kavels in de eerste fase in de 2e helft van 2024 plaatsvinden.

In het volgende overzicht is de stand van zaken (per 1 juni 2024) van de verkoop van woningbouwkavels weergegeven. In de kolom begroting 2024 is de verwachte kavelverkoop vermeld die opgenomen is in de oorspronkelijk grondexploitaties (begroting 2024). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties zijn in de kolom 'projectenrapportage 2024' de aangepaste verkoopprognoses opgenomen.

Peildatum 1-6-2024

Naam complex	Proj.rapp. 2024	Verkocht 2024	In optie	Begroting 2024
Onderhanden werk woningbouw				
17- Franciscushof	117	55	62	21
66- Molenwijk Heino	47	47	0	43
68- Marissink Nw. Heeten	13	13	0	14
Totaal woningbouw	177	115	62	78

Toelichting:

Franciscushof Zuidrand

In 2023 was de verkoop van de kavels aan Van Wonen verwacht. Deze verkoop (55 kavels) vindt nu in 2024 plaats.

Kavelverkoop bedrijventerrein

Het volgende overzicht geeft de werkelijke en verwachte verkoop van bedrijventerreinkavels weer:

Peildatum 1-6-2024

Naam complex	Proj.rapp. 2024	Verkocht 2024	In optie	Begroting 2024
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)				
77- De Zegge VII	2,1	0,7	1,4	1,9
90- Bedrijventerrein Heino	1,2	0,3	0,9	1,5
Totaal bedrijventerrein (ha)	3,3	1,0	2,3	3,4

Bedrijventerrein De Zege VII

Het bedrijventerrein De Zegge VII is geheel bouwrijp. Diverse ondernemers hebben belangstelling voor een bedrijfskavel op dit bedrijventerrein. Concreet heeft dit in 2024 (peildatum 1 juni 2024) geleid tot de verkoop van in totaal 0,7 ha. bedrijventerrein en het in optie geven van 1,4 ha. Daarnaast worden verkoopgesprekken gevoerd met diverse ondernemers die belangstelling hebben voor een nieuwe bedrijfskavel.

Bedrijventerrein Heino

In 2024 is 1,2 ha. (peildatum 1 juni 2024) bedrijventerrein in Heino verkocht. Daarnaast is nog 0,3 ha. in optie gegeven.

5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)

In Mariënheem is woningbouwplan Velderhof procedureel in afronding of inmiddels afgerond.

't Broeck fase 3

De laatste fase binnen het plangebied 't Broeck is planologisch gestart. Hiervoor wordt een voorbereidingskrediet gevraagd van € 100.000, welke na afronding onderdeel gaat uitmaken van de grondexploitatie.

Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet te ramen voor 't Broeck fase 3 van € 100.000 ten laste van de grondexploitatie.

Lierderholthuis fase 3

Na afronding van de 2e fase is de voorbereiding van fase 3 opgepakt. Hiervoor zullen de nodige onderzoeken en dergelijke gedaan moeten worden. Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet van € 100.000 beschikbaar te stellen voor dekking van de kosten van inhuur derden, onderzoekskosten en ambtelijke uren. De kosten zullen te zijner tijd onderdeel zijn van de grondexploitatie.

Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet te ramen voor Lierderholthuis fase 3 van € 100.000 ten laste van de grondexploitatie.

De Veldegge fase 2

De voorbereidingen om te komen tot een nieuwe woningbouwwijk in Heeten zijn gestart. Een laatste hand wordt gelegd aan het stedenbouwkundig plan. Omdat het archeologisch vooronderzoek heeft uitgewezen dat er mogelijk sprake is van archeologisch waardevolle voorwerpen, dient een vervolgonderzoek uitgevoerd te worden. Voor deze kosten en de overige voorbereidingskosten (apparaatskosten, inhuur extern bureau en dergelijke) wordt een krediet gevraagd van € 100.000. Dit krediet wordt onderdeel van de bij het omgevingsplan op te stellen grondexploitatie.

Voorgesteld wordt een krediet voor vervolgonderzoek en voorbereidingskosten te ramen voor De Veldegge fase 2 van € 100.000 ten laste van de grondexploitatie.

Trainee planeconomie

Onder andere vooruitlopend op de uitwerking van de groeibeelden is eind 2023 ter ondersteuning van de planeconoom een trainee planeconomie gestart voor een periode van 2 jaar. Voorgesteld wordt de kosten hiervan bij het opstellen van de jaarrekening 2024 ten laste van de algemene reserve grondexploitaties te brengen. De kosten zijn gebaseerd op basis van werkelijk gemaakte uren.

Gouden Emmer

Huisartsenpraktijk Heino en Apotheek Heino hebben het verzoek ingediend voor de bouw van een gezondheidscentrum op de locatie Gouden Emmer. Besloten is om in principe medewerking te verlenen, omdat het initiatief aansluit bij de oorspronkelijke maatschappelijke bestemming. Door de bestemming toe te spitsen op dienstverlening met zorg wordt ingespeeld op de steeds groter wordende zorgvraag. Mede door de centrale ligging van deze locatie in Heino is de bereikbaarheid van zorg in de toekomst gewaarborgd. Het realiseren van een gezondheidscentrum op deze locatie dient hiermee een breder maatschappelijk belang.

Om onder andere vandalisme te voorkomen worden/zijn de nog aanwezige opstallen gesloopt. Hiervoor en voor de voorbereidingskosten van de heronwikkeling wordt een voorbereidingskrediet van € 75.000 gevraagd. Deze zal te zijner tijd onderdeel gaan uitmaken van de grondexploitatie.

Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet te ramen van € 75.000 voor de bouw van een gezondheidscentrum op de locatie De Gouden Emmer ten laste van de grondexploitatie.

5.4.5 Risico's

Voor de in exploitatie zijnde complexen geldt onderstaande risicokaart.

Risicokaart

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Woningbouw:				
17	Franciscushof	✓	!	relatief hoge boekwaarde (> 7 mln.)
46	Sallandse Poort	✗	!	negatief exploitatieresultaat
65	Locatie Timmermanshuis	✗	!	beperkt nadelig saldo
66	Molenwijk Heino	✓	✓	positief exploitatie saldo
67	Luttenbergerweg	✓	✓	positief exploitatie saldo
68	Marissink Nw.Heeten	✓	✓	positief exploitatie saldo
79	't Broeck Broekland	✓	✓	positief exploitatie saldo
84	Kleine Hagen fase 1	✗	!	negatief exploitatieresultaat
85	Kleine Hagen fase 2	✓	✓	positief exploitatie saldo
87	Lierderholthuis fase 2	✓	✓	positief exploitatie saldo
Bedrijven:				
77	De Zegge VII	✗	!	negatief expl.resultaat,hoge boekwaarde
90	Blankenfoort Heino	✓	!	nog niet alle kavels zijn verkocht

Negatief exploitatieresultaat

Een viertal exploitaties (Sallandse Poort, locatie Timmermanshuis, de Zegge VII, de Kleine Hagen Laag Zuthem 1e fase) sluit met een negatief resultaat. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening getroffen. Omdat het exploitatieresultaat negatief is, zal een tegenvaller direct financiële gevolgen hebben. Er zal dan een extra storting in de voorziening te verwachten verliezen doorgevoerd moeten worden. Deze komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitaties. Omdat de complexen Sallandse Poort en Kleine Hagen 1e fase in de afrondende fase zitten, is het risico binnen deze projecten beperkt.

In de toelichting van de afzonderlijke complexen in de Projectenrapportage is bij de uitwerking van de risico's en kansen, het financieel effect op het eindresultaat berekend wanneer er sprake zou zijn van een wijziging in de parameters.

Naast de gevoeligheid met betrekking tot de parameters hebben verdere vertraging (tijd), een veranderende afzet (lagere opbrengsten) en de aanbestedingsmarkt (kostenstijging), gevolgen voor het eindresultaat. Deze scenario's zijn eveneens doorberekend.

Op basis van de doorberekende scenario's is een inschatting gemaakt van het totale financiële risico binnen de grondexploitatie. Afgerond is het totale risico berekend op € 0,2 mln., als volgt onderverdeeld:

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	10.254
Kantoren	15.394
Bedrijventerrein	157.475
Totaal	183.123
Afgerond:	185.000

In de jaarrekening 2023 was het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 0,5 mln.

Door de positieve grex complex Franciscushof (was in jaarrekening 2023 negatief) kan het risicobedrag neerwaarts worden bijgesteld.

De algemene reserve grondexploitatie kent een stand, na afroming, van € 5 mln. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en jaarrekening.

Risico's overige terreinen

In het, in de projectenrapportage opgenomen, overzicht van Overige Terreinen zijn de niet voor ontwikkeling benodigde gronden gewaardeerd op de agrarische waarde. Het risico van bijvoorbeeld afwaarderen is hierdoor niet meer aanwezig. Gronden die niet meer nodig zijn om in portefeuille te houden, worden verkocht. Het risico binnen het onderdeel Overige Terreinen is daarom zeer beperkt.

5.4.6 Reservepositie grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 1 januari 2024 een stand van € 5 mln. Dit is de in de Nota Grondbeleid bepaalde bovengrens. Na actualisatie van de grondexploitaties 2024 kan de volgende prognose van de algemene reserve grondexploitatie voor 2024 opgemaakt worden:

Stand algemene reserve grondexploitatie 2024

Bedrag in €

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2024	5.000.000
Stortingen	2.293.094
Onttrekkingen	-362.420
Afroming reserve	1.930.674
Stand per 31-12-2024	5.000.000

Het hierboven berekende surplus / afroming reserve van € 1.930.674 (boven de grens van € 5 mln.) komt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. De definitieve afroming wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald en doorgevoerd.

Onderdeel van de stortingen in de algemene reserve grondexploitaties is de tussentijdse winstneming. Op basis van de geactualiseerde grexen 2024 is deze tussentijdse winstneming 2024 ingeschat op afgerond € 1,5 mln., als volgt opgebouwd:

Tussentijdse winstneming 2024 totaal op basis van geactualiseerde grexen

Bedragen in €

Nr	Complex	Winstneming 2024
17	Franciscushof	312.906
66	Molenwijk Heino	256.594
67	Luttenbergerweg Luttenberg	47.532
68	Marissink Nw. Heeten	208.112
79	't Broeck Broekland	11.949
85	Kleine Hagen fase 2	355.951
87	Liederholthuis fase 2	85.735
90	Blankenfoort III Heino	189.179
	Totaal	1.467.958

In de jaarrekening 2024 zal de definitieve winstneming bepaald worden.

Voorziening te verwachte verliezen

Na actualisatie van de grexen 2024 lijkt dat ten opzichte van de jaarrekening 2023 een bedrag van € 679.687 teruggestort kan worden vanuit de voorziening te verwachte verliezen in de algemene reserve grondexploitatie.

De mutatie is als volgt berekend:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Jaarrekening 2023	Proj.rapp. 2024	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2023
17	Franciscushof	642.946	0	-642.946
46	Sallandse Poort	603.243	603.771	528
65	Timmermanshuis	39.984	42.802	2.818
77	de Zegge VII	789.399	749.292	-40.107
84	Kl. Hagen Laag Zuthem fase 1	149.780	149.800	20
	Totaal	2.225.352	1.545.665	-679.687

Voor een nadere toelichting per complex wordt verwezen naar de Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2024.

Bijlagen

1. Financieel overzicht
2. Stand algemene bestemmingsreserve 2024
3. Overzicht mutaties in reserves 2024
4. Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2024
5. Stand van onvoorzien 2024 (structureel en eenmalig)

Bijlage 1: Financieel overzicht

Wat heeft het ons (tot nu toe) gekost?

Bedragen in €

S=structureel
E=eenmalig

- is voordeel

Prog.	Taak	Ontstaan door:	S/E	2024	2025	2026	2027
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie							
Programma's							
1	7.4	Extra budget omgevingsdienst	S	11.035	11.035	11.035	11.035
			E	89.099			
		Afrekening 2023	E	-207.674			
1	2.1	Bijdrage provincie N348	E	250.000			
Ovz	0.4	Vervangen logo kleding B&O	E	19.600			
2	5.7	Vervangen logo kleding WSW	E	3.400			
2	7.5	Vervanging logo bebording	E	3.000			
		Aanpassing stroomvoorziening ivm verzelfstandiging markten	S	22.140	22.140	21.726	21.312
2	3.3	1e jaar kpl terugramen	E	-22.140			
		Voordeel verzelfstandiging markten	E	-14.579			
		Kap.lst. verhoging krediet parkeerplaatsen ingang Rohda	S	4.813	3.849	3.850	3.849
		1e jaar kpl terugramen	E	-4.813			
2	5.2	Afschr.lst t.l.v. gekoppelde reserve	S	-	-1.866	-1.909	-1.953
		Bespaarde rente	S	-	-1.983	-1.941	-1.896
		Storting in gekoppelde reserve	E	125.000			
2	0.3	Vervangen toegangssysteem parkeergarage	E	30.000			
		T.l.v. reserve gem. gebouwen	E	-30.000			
2	5.7	Verhoging budget plaagdierenbestrijding	E	30.000			
		Opvang statushouders Den Alerdinck	E	1.009.183	823.245	754.224	
3	6.1	Tlv rijkscompensatie en eigen bijdrage statushouders	E	-877.337	-731.314	-716.618	
		T.l.v. reserve vluchtelingen	E	-131.846	-91.931	-37.606	
3	6.3	Extra subsidie St. Leergeld	E	27.000			
		t.l.v. transformatiebudget sociaal	E	-27.000			
3	6.3	Voordeel participatie	E	-322.000			
		T.g.v. reserve sociaal domein	E	322.000			

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E	2024	2025	2026	2027	
3	0.4	Krediet opvang Oekrainers	E	3.964.608			
		T.l.v. rijksbijdrage opvang Oekraïne	E	-3.964.608			
		Voordeel rijksbijdrage opvang Oekrainers storten in reserve	E	-2.831.391			
		Storten in reserve	E	2.831.391			
		Afkomen reserve statushouders en vluchtelingen	E	-1.000.000			
		Storten in algemene bestemmingsreserve	E	1.000.000			
3	0.4	Implementatiekosten ICT-applicatie	E	50.000			
		t.l.v. transformatiebudget sociaal	E	-50.000			
4	0.8	Huishoudelijk hulp i.v.m. tariefstijging	S	144.500	289.000	289.000	289.000
		T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S	-144.500	-289.000	-289.000	-289.000
4	0.8	Huishoudelijk hulp i.v.m. volumestijging	E	300.000			
		T.l.v. reserve sociaal domein	E	-100.000			
		T.l.v. Stelpost volumestijging	E	-200.000			
4	6.82a	Extra budget tariefstijging gecertificeerde instellingen	S	60.000	60.000	60.000	60.000
		T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
4	0.8	Hogere prijsstijging jeugd	S	109.200	109.200	109.200	109.200
		T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S	-109.200	-109.200	-109.200	-109.200
4	6.72	Hoger tekort jeugd	E	1.946.000			
		T.l.v. reserve sociaal domein	E	-1.946.000			
	6.2	Tekort Wmo	E	81.000			
		T.l.v. reserve sociaal domein	E	-81.000			
4	6.1	Hogere kosten Huisvesting consultatiebureau GGD	E	30.000			
		t.l.v. transformatiebudget sociaal	E	-30.000			
4	6.1	Verhoging subsidie Wijz Welzijn	S	25.000	25.000	25.000	25.000
		Verhoging subsidie de Kern	S	37.000	37.000	37.000	37.000
		T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S	-62.000	-62.000	-62.000	-62.000
5	7.4	CDOKE-gelden (budgetneutraal)		PM			

Prog. Taak Ontstaan door:			S/E	2024	2025	2026	2027
6	3.1	2e fase centrum Raalte	E	65.000			
7	5.1	Exploitatiebijdrage Sportbedrijf verhogen met index	S	86.000	86.000	86.000	86.000
Ovz	0.8	T.l.v. stelpost loon- en prijsstijgingen	S	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
7	5.1	Vrijval Gala middelen	E	25.000			
		T.l.v. reserve sportstimulering	E	-25.000			
7	4.2	Locatieonderzoek St. Bernadetteschool Heeten	E	40.000			
7	5.2	Termijnbedrag onderzoek kwaliteit B&O	E	178.000			
		T.l.v. reserve gemeentelijke gebouwen	E	-178.000			
7	5.3	Actualiseren materieel erfgoed	E	10.000			
7	5.3	Boekwerk historie Burcht Ridder van Ramelo	E	9.500			
7	5.6	Bibliotheek Heino	E	325.000			
		Bijdrage rijk SPUK-BIEB	E	-220.000			
5	7.4	t.l.v. verduurz. maat. Vastgoed	E	-105.000			
8	1.1	Vorbereidingskosten nieuwe brandweerkazerne Heino	E	30.000			
		Verlaging huuropbrengst brandweerkazerne Heino	E	33.000			
		Contactplatform correctie budget	E	38.582			
		T.l.v. egalisatiereserve DOWR	E	-38.582			
9	0.8	Contactplatform correctie budget	S	11.608	11.608	11.608	11.608
		Contactplatform hogere kosten n.a.v. aanbesteding	S	19.392	19.392	19.392	19.392

Prog. Taak Ontstaan door:			S/E	2024	2025	2026	2027
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien							
Alg.	0.5	Renteresultaat 2024	E	-750.000			
	0.7	Resultaat meicirculaire 2024 AU	S	-1.848.186	-2.564.190	-4.906.206	-5.960.050
	0.7	Resultaat meicirculaire 2024 AU	E	-330.000	-1.050.000	-7.000	0
	0.7	Bijstelling inkomst AU BTW compensatiefonds	S	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
	0.7	Resultaat meicirculaire 2024 SD	S	-543.166	-369.667	-343.932	-316.560
	0.8	Meicc 24 armoede en schulden	S	48.000	38.000	38.000	38.000
	0.8	Meicc 24 jeugdbescherming	S	60.000	60.000	60.000	60.000
	0.8	Septcc 23 Uitbr RVP GGD	S	8.000	8.000	8.000	8.000
	0.8	Septcc 23 Toezicht energiepres gebouwen	S	8.000	8.000	8.000	8.000
Alg.	0.8	Meicc 24 hogere rijksbijdrage SW	S	506.497	330.137	301.544	271.313
	6.4	Meicc24 hogere rijksb nieuw beschut	S	36.669	39.530	42.388	45.247
	0.8	Stelpost loon-en prijsstijging begroting 2025	S		3.458.950	3.458.950	3.559.400
	0.8	Meicc24 Omgevingswet	E	215.000			
	0.8	Meicc 24 Anti-discriminatievz	E	5.000			
	0.8	Meicc24 teruggave rijksbesparing jeugd	E		977.000		
	0.8	Septcc23 Bijz.bijstand	E	59.000			
	0.8	Septcc 23 Veilig wonen	E	7.000	7.000	7.000	
Ovz.	0.10	Ottrekking reserve ICT	E	-103.064			
		Toevoeging ABR	E	103.064			
Div.	Div.	Kleine en administratieve wijzigingen	E	-16.660	0	0	0
			S	15.778	4.433	3.800	3.167
Investeringskredieten							
Div.	Div.	Effect doorschuiven/ vervallen kredieten bij jaarrekening 2023 en zomernota 2024	S	96.893	37.621	-46.176	-44.864
			E	-504.537	-29.920	-4.523	210.015
Bedrijfsvoering							
		Instandhouding gemeentehuis	E	100.000			
		T.l.v. stelpost overhead facilitair	E	-100.000			
Ovz.	0.4	Onderzoek nieuwbouw gemeentehuis	S	33.450	33.450	33.450	33.450
		1e jaar terugramen	E	-33.450			

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E	2024	2025	2026	2027	
Stand van zaken bouwgrondexploitatie							
1	8.2	Verlaging voorziening verwachte verliezen	E	-679.687			
		t.g.v algemene reserve grondexploitatie	E	679.687			
1	8.2	Vorbereidingskrediet 't Broeck	E	100.000			
		t.l.v. grondexploitatie	E	-100.000			
1	8.2	Vorbereidingskrediet Liederholthuis fase 3	E	100.000			
		t.l.v. grondexploitatie	E	-100.000			
1	8.2	Vervolgonderzoek en voorbereidingskrediet De Veldegge fase 2	E	100.000			
		t.l.v. grondexploitatie	E	-100.000			
1	8.2	Vorbereidingskrediet Gezondheidscentrum	E	75.000			
		t.l.v. grondexploitatie	E	-75.000			
Totaal gevolgen zomernota 2024				-2.599.331	852.519	-1.482.944	-2.221.536
Totaal eenmalig			E	-890.254	-95.920	-4.523	210.015
Totaal structureel			S	-1.709.076	948.439	-1.478.421	-2.431.551
Totaal				-2.599.331	852.519	-1.482.944	-2.221.536

Aanpassingen per programma

Bedragen in €

- is voordeel

Nr.	Programma	2024	2025	2026	2027
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	64.302	65.196	24.840	222.491
2	Integraal beheer openbare ruimte	57.567	-5.690	-24.057	-16.432
3	Onderwijs, werk en inkomen	1.104.021	723.458	671.988	617.694
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	624.960	1.596.460	604.460	604.460
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	-139.756	59.666	53.666	40.864
6	Economie	4.062	4.062	4.062	4.062
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	169.546	69.035	80.859	79.765
8	Openbare orde en veiligheid	63.000	0	0	0
9	Bestuur en dienstverlening	-65.000	65.000	0	0
OVZ	Algemene dekkingsmiddelen	-1.882.702	-2.577.187	-1.415.818	-1.552.904
Totaal					

Begroting 2024 na wijzigingen zomernota

Bedragen in €

Nr.	Programma	Begroting 2024 voor zomernota			Begroting 2024 na zomernota			Verschil saldo
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	20.194.907	-14.439.537	5.755.370	20.424.156	-14.604.484	5.819.672	64.302
2	Integraal beheer openbare ruimte	19.373.092	-7.027.530	12.345.562	18.086.332	-5.683.203	12.403.129	57.567
3	Onderwijs, werk en inkomen	19.820.679	-9.454.904	10.365.775	28.028.248	-16.558.452	11.469.796	1.104.021
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	32.234.854	-3.087.838	29.147.016	34.621.863	-4.849.887	29.771.976	624.960
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	7.713.383	-7.752.757	-39.374	6.483.031	-6.662.161	-179.130	-139.756
6	Economie	1.729.077	-593.648	1.135.429	1.294.592	-155.101	1.139.491	4.062
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	9.885.398	-3.591.361	6.294.037	10.472.847	-4.009.264	6.463.583	169.546
8	Openbare orde en veiligheid	4.028.982	-406.831	3.622.151	4.058.982	-373.831	3.685.151	63.000
9	Bestuur en dienstverlening	4.810.879	-1.389.690	3.421.189	4.620.033	-1.263.844	3.356.189	-65.000
OVZ	Algemene dekkingsmiddelen	19.475.777	-91.522.931	-72.047.154	18.458.611	-92.388.467	-73.929.856	-1.882.702
	Totaal	139.267.028	-139.267.027	1	146.548.695	-146.548.694	1	-

Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2024

Bedragen in €

Omschrijving	Mutatie	Stand
Stand per 1 januari 2024		20.836.896
Rekeningsresultaat 2023		8.075.175
naar reserve vluchtelingen en statushouders		-889.865
Saldo per 1-1-2024		28.022.206
<i>Claims via raadsbesluit rekening 2023:</i>		
* lijst eenmalige kredieten naar 2024 (deel A)	-1.979.859	
* eenmalige uitgaven 2023 naar 2024 (deel B)	-830.006	
* stelposten algemene uitkering naar 2024 (deel C)	-278.699	
* eenmalige posten ten laste van Algemene bestemmingsreserve (deel D)	-505.510	
Totaal raadsbesluit vaststellen jaarrekening 2023	-3.594.074	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2023 naar 2024 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-737.605	
		-4.331.679
Saldo per 1-1-2024		23.690.527
Dekking begroting 2024	-1.838.104	
Doorschuiven kredieten naar 2024 bij zomernota 2022	-146.614	
Amendement biodiversiteit 2023-2025	-45.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-754.665	
Vorbereidingskrediet stationsgebied groeiopgave	-200.000	
Stichting sportbelangen Heino Hoogerheyne	-2.049.000	
Totaal		-5.033.383
Saldo per 1-1-2025		18.657.144
Dekking begroting 2025	858.988	
* eenmalige uitgaven 2023 naar 2024 (deel B)	-60.000	
Doorschuiven krediet sportakkoord NB 2024	-82.817	
Amendement biodiversiteit 2023-2025	-45.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-451.626	
Totaal		219.545
Saldo per 1-1-2026		18.876.689
Dekking begroting 2026	-3.046.931	
* eenmalige uitgaven 2023 naar 2024 (deel B)	-10.000	
Doorschuiven krediet sportakkoord NB 2024	-106.765	
Amendement begroting 2024 raadsbudgetten	90.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-250.000	
Totaal		-3.323.696

Omschrijving	Mutatie	Stand
Saldo per 1-1-2027		15.552.993
Dekking begroting 2027	-2.648.660	
* stelposten algemene uitkering naar 2024 (deel C)	-150.000	
Amendement begroting 2024 raadsbudgetten	85.000	
Amendement taakstelling nieuw voor oud	200.000	
Doorschuiven kredieten zomernota 2023	-100.000	
Totaal		-2.613.660
Saldo per 1-1-2028		12.939.333
Dekking begroting 2028 incl amendement	-1.865.000	
Amendement begroting 2024 raadsbudgetten	85.000	
Amendement taakstelling nieuw voor oud	200.000	
* stelposten algemene uitkering naar 2024 (deel C)	-162.000	
Totaal		-1.742.000
Saldo per 1-1-2029		11.197.333

Bijlage 3: Reserves

Bijlage 3.1: Actualisatie format reserve SPP

Reserve		Strategische Personeelsplanning			
Nummer	006				
Portefeuillehouder:	Burgemeester R. Zuidema				
Budgethouder:	M. van Esterik - Beelen				
Soort reserve:	Bestemmingsreserve				
Doelstelling:	<p>Vanaf de jaarrekening 2015/ begroting 2016 werken we met een loonsomkader, een 'lump-sum' loonsombudget. De reserve dient voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het opvangen van mee- of tegenvallers op personeelskosten (egalisatie) 2. Het opvangen van personele knelpunten (maatwerkoplossingen) en uitvoeren van de voormalige generatiepactregeling en de huidige RVU- uitkeringen. 3. Via Strategische Personeelsplanning (SPP) investering in organisatieontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en flexibiliteit. 4. Opleidingen en trainingen van (nieuwe) medewerkers voorzover de reguliere opleidingsbudgetten en de hiervoor ingestelde reserve opleidingen personeel niet toereikend zijn. 				
Ontstaan:	<p>De reserve SPP is bij de voorjaarsnota 2014 ontstaan, op basis van ontwikkeling van een strategische personeelsplanning. Hierbij heeft een samenvoeging plaats gevonden met de reserve lokaal seniorenbeleid. Bij de begroting 2016 zijn ook de reserves frictiekosten personeel en de reserve revolving fund geïntegreerd met de reserve strategische personeelsplanning. Hierdoor is er vanaf de jaarrekening 2015 één reserve strategische personeelsplanning.</p>				
Duur van de reserve:	Niet bepaald				
Bodem / plafond:	800.000		Bepaald bij de jaarrekening 2018		
Financiën:	2024	2025	2026	2027	
Stand per 01-01	800.000	718.999	504.690	436.545	
Vermeerderingen	422.101	423.999	423.999	423.999	
Verminderingen	503.102	638.308	492.144	303.924	
Stand per 31-12	718.999	504.690	436.545	556.620	
Vermeerderingen:	<p>De reserve wordt gevoed vanuit het concenrbudget SPP (betreft voordeel vervallen uitloopsachalen bij vertrek medewerkers). Tevens wordt jaarlijks in de begroting een stelpost (0,1% van de loonsom) opgenomen onder gereserveerde middelen ten behoeve van lokaal seniorenbeleid. Personele middelen die niet worden ingezet worden bij het opmaken van de rekening gestort in de reserve SPP.</p>				

Verminderings:	Er vindt vermindering plaats door opvangen van knelpunten die voortvloeien uit organisatieveranderingen en seniorenregelingen. Investerings in organisatieontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en flexibiliteit. Ook wordt deze reserve ingezet voor de bekostiging van opleidingen en trainingen voorzover de reguliere opleidingsbudgetten en de reserve opleidingen hiertoe niet toereikend is. Tevens wordt deze reserve verminderd met een negatief saldo op personele middelen, inclusief inhuur derden en personeelsgerelateerde kosten zoals bijvoorbeeld vervanging bij ziekte en uitkeringslasten voormalig personeel).			
Onderhoudsplan en/of claims:	De stortingen en de claims die op deze reserve liggen worden gemonitord en zijn opgenomen onder vermeerderingen en verminderingen.			
	2028	2029	2030	2031
Stand per 01-01	556.620	741.219	741.219	741.219
Vermeerderingen	423.999	423.999	423.999	423.999
Verminderings	239.400	423.999	423.999	423.999
Stand per 31-12	741.219	741.219	741.219	741.219
Advies:	Reserve handhaven			

Bijlage 3.2: Overzicht mutaties in reserves 2024

Onderstaande mutaties op reserves zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Bedragen in €

- is voordeel

Wijz. nr.	Omschrijving reserve	Omschrijving	Bedrag
Uitname uit reserves:			
24721	SPP	doorontwikkeling projecten	-50.000
24707	SPP	loonkosten trainee	-32.195
24721	SPP	loonkosten trainee	-28.900
24674	SPP	RVU uitkeringen	-194.992
Totaal uitname			-306.087
Storting in reserves:			
666	Sociaal domein	stelpost invoering GGZ tgv reserve	18.000
Totaal storting			18.000

Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen kredieten 2024

Onderstaande beschikbaar te stellen kredieten zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Bedragen in €

Wijz.nr.	Omschrijving	WBS	Dekking	Bedrag
24676	SPUK Isolatie lokale aanpak	M8704085	rijksgelden	1.014.981
24704	Verv 2 snelheidsdisplays	M7210068	ger middelen vervangingsschema	4.835
24714	ESF Reintegratie	M8623002	bijdrage gemeente Zwolle	70.706
24726	Verduurz maatsch vastgoed	M8704004	energiefonds REK 2023	973.018
	Ambitie op dienstverlening	M8001005	Loonsom domein Publiek	50.000
Totaal				2.113.540

Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2024 (structureel en eenmalig)

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Stand
Onvoorzien; structurele middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2024	40.000	
	Geen claims in 2024	0	
	Resteert		40.000
Onvoorzien; eenmalige middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2024	50.000	
	Geen claims in 2024	0	
	Resteert		50.000